

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความเชื่อทางศาสนา การปฏิบัติทางศาสนา และการเล่นพนัน ของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

อิสรา อูปถัมภ์
สุจิตรา ไชยจันทร์

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าอาวาสและพระสงฆ์วัดต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์แก่คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากพุทธศาสนิกชนที่ไปวัด ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศานติภักดีคำ, อาจารย์ ดร.สิงห์คำ นันตะภูมิ และอาจารย์พอล สุกใส ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจแก่คณะผู้วิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนการวิจัยและการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ทั้งในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อเสนอ รายงานความก้าวหน้า และรายงานฉบับสมบูรณ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันที่มีความตั้งใจจริงในการจัดการกับปัญหาการพนันและได้อำนวยความสะดวกอย่างยิ่งให้แก่คณะผู้วิจัย คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนัน ระดับการเล่นพนัน ระดับความเชื่อทางศาสนา และระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,600 คน และจากวัดจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง

ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 71.00 เคยเล่นการพนันชนิดใดชนิดหนึ่งในรอบ 1 ปี (ก่อนวันเก็บข้อมูล), สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันที่มีผู้ที่ไม่เคยเล่นต่ำสุด (ร้อยละ 35.81) และเป็นการพนันประเภทเดียวที่ระดับความเชื่อและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นเป็นครั้งคราวสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ เป็นการพนันประเภทเดียวที่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่เล่นเป็นครั้งคราวไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -0.17$) ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างระดับความเชื่อทางศาสนากับระดับการเล่นพนันของผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก, เพศชายที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันอย่างหนักต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -0.27$)

พุทธศาสนิกชนช่วงอายุมากกว่า 65 ปี โดยรวมแล้วเป็นผู้ที่มีทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่อ่อนวัยกว่า แต่กลับไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นและไม่เล่นการพนันอย่างหนัก ในขณะที่ พุทธศาสนิกชนช่วงอายุ 15 – 20 ปี โดยรวมแล้วเป็นผู้ที่มีทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มที่สูงวัยกว่า แต่กลับเป็นพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นและไม่เล่นการพนันทุกประเภท

หากจะส่งเสริมผู้ที่เล่นการพนันอยู่แล้วให้ลดระดับการเล่นพนันลงด้วยการให้เกิดการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นนั้นควรให้ความสำคัญกับพุทธศาสนิกชนเพศชาย หากจะป้องกันผู้เล่นหน้าใหม่ด้วยการให้เกิดความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้นนั้นควรให้ความสำคัญกับพุทธศาสนิกชนที่ยังเป็นเยาวชน ในภาพรวมหากต้องการใช้พุทธศาสนาในการลดปัญหาจากการพนัน ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพุทธศาสนิกชนให้มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้น หลักปฏิบัติที่ควรเน้น ได้แก่ การปฏิบัติตามศีล 5 และการทำสมาธิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	9
หลักการและเหตุผล/ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	9
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	10
ขอบเขตการศึกษา	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา	13
ความหมายของความเชื่อทางศาสนา	13
ความหมายของการปฏิบัติทางศาสนา	15
การวัดระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา	15
ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการปฏิบัติทางศาสนา	17
ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนากับพฤติกรรม.....	19
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา.....	19
การพนัน.....	20
ความหมายของการพนัน	20
ประเภทของการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่น	20
การวัดระดับการเล่นพนัน	23
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการเล่นพนัน.....	27
พุทธศาสนากับการพนัน	27
พฤติกรรมการไปวัดของพุทธศาสนิกชนชาวไทย	27
3. กรอบแนวคิด และวิธีการดำเนินการวิจัย	29
กรอบแนวคิด.....	31
ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามศัพท์.....	31
รูปแบบการศึกษา	34
พื้นที่ ประชากร ขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง	36
เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล.....	38

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน	43
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	44
การสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	47
การเปรียบเทียบความถี่ในการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	66
การเปรียบเทียบระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	67
การวัดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	83
การวัดและเปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	85
การวัดและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	95
การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร	106
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
สรุปผลการวิจัย	111
อภิปรายผล	116
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	119
ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัย	119
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	120

เอกสารอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก	
ก. แบบสอบถาม	125
ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	45
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของการพนันที่เล่น และความถี่ในการเล่น.....	47
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่นพนันใดๆ	49
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย	54
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)	59
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน	64
4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน	65
4.8 การวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับความถี่ในการเล่นพนัน ตามแต่ละกลุ่มประเภทพนัน	66
4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเล่นพนัน	68
4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 0 จำแนกตามระดับการเล่นพนัน	70
4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน.....	71
4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 0 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน	74
4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน	77

4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน	81
4.15 การวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับระดับการเล่นพนันตามแต่ละการเคย/ไม่เคยเล่นพนันและระดับการเล่นพนัน ของกลุ่มตัวอย่าง	84
4.16 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น	86
4.17 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น.....	88
4.18 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มประเภทของการพนัน และการเคย/ไม่เคยเล่น ...	89
4.19 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มประเภทการพนันที่เคยเล่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	92
4.20 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น	97
4.21 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น	98
4.22 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มประเภทของการพนัน และการเคย/ไม่เคยเล่น	99
4.23 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มประเภทการพนันที่เคยเล่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	102
4.24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	106
4.25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของคำถามรายชื่อ กับระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก	109

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล/ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ความเชื่อทางศาสนามักจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมา และพฤติกรรมนั้นก็กลายเป็นการปฏิบัติทางศาสนาไป สำหรับพุทธศาสนิกชนนั้นการปฏิบัติทางศาสนามักจะหมายถึง การทำทาน การรักษาศีล 5 และการปฏิบัติสมาธิภาวนา งานวิจัยหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลมีความเชื่อทางศาสนาสูงก็จะมี การปฏิบัติทางศาสนาสูงด้วย

การพนัน ในทางพระพุทธศาสนาระบุว่าเป็น “อบายมุข” หรือ “ทางไปสู่ความชั่ว” (ปรากฏทั้งในอบายมุข 4 และอบายมุข 6) ดังนั้นหากพิจารณากันอย่างผิวเผินแล้ว บุคคลที่อ้างตนว่าเป็นพุทธศาสนิกชนก็ควรที่จะห่างไกลจากการพนัน แต่ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยซึ่งมีพุทธศาสนิกชนเป็นคนส่วนใหญ่เกือบทั้งประเทศนั้นยังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับการพนัน นอกจากนี้ เมื่อมีประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับการที่จะทำให้การพนันบางประเภทนั้นเป็นการพนันที่ถูกกฎหมายเพิ่มเติมจากที่เคยมีอยู่แล้ว หัวข้อเกี่ยวกับเมืองไทยเป็นเมืองพุทธนั้นก็มักจะเป็นข้ออ้างแรกๆ ที่ยกขึ้นมาจากฝ่ายของผู้ที่ไม่เห็นด้วย

ความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น อาจเกิดจากความไม่ชัดเจนของคำว่า ความเชื่อในทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติในทางพุทธศาสนา ซึ่งล้วนแล้วแต่มีประเภทและระดับที่แตกต่างกัน รวมถึงการไปวัดของพุทธศาสนิกชนในปัจจุบันส่วนหนึ่งได้รับการอธิบายว่าเกี่ยวข้องกับ การพนัน เช่น ไปขอหวยจากเกจิอาจารย์ชื่อดัง ไปแก้บน และไปอธิษฐานขอพรให้มีโชคลาภ เป็นต้น

ความเชื่อทางศาสนามีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับว่ามีการใช้เหตุและผลในการพิจารณาและความเชื่อนั้นสามารถพิสูจน์ได้มากน้อยเพียงใด หากพิจารณาถึงความเชื่อสำคัญในทางพุทธศาสนา เช่น กฎแห่งกรรม มีจริง นรกสวรรค์มีจริง ชาตินี้ชาติหน้ามีจริง และนิพพานมีจริง จะพบว่าความเชื่อเหล่านี้ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ ดังนั้นหากวัดความเชื่อทางพุทธศาสนาด้วยความเชื่อในเรื่องดังกล่าวแล้ว ผู้ที่มีความเชื่อในระดับสูง ก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีการใช้เหตุและผลในการพิจารณาเรื่องต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึง การพิจารณาที่จะเล่นหรือไม่เล่นการพนัน และการปฏิบัติธรรมนั้นในบางครั้งก็เป็นที่ไปเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนกลับมาเป็นโชคลาภที่เกี่ยวข้องกับการพนัน เช่น การไปสวดมนต์ไหว้พระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อขอหวย เป็นต้น

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวัด เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ของระดับความเชื่อทางศาสนา ระดับการปฏิบัติทางศาสนา และระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัด โดยเลือกวัดในกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่จะได้รับจากการวิจัยจะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในประเด็นที่ว่า การนับถือพุทธศาสนานั้นจะมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาการเล่นพนันได้หรือไม่/อย่างไร รวมทั้งยังจะช่วยในการวางแผนทางพัฒนากระดับจิตใจของผู้ไปวัดให้สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสมขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพด้านชีวิตคู่ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับรายรับ และค่าใช้จ่าย
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพด้านชีวิตคู่ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับรายรับ และค่าใช้จ่าย
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพด้านชีวิตคู่ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับรายรับ และค่าใช้จ่าย
4. เพื่อวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อวัดระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อวัดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
8. เพื่อสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

- ระดับความเชื่อทางศาสนา หมายถึงปริมาณความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ซึ่งเป็นหลักสำคัญทางศาสนา ได้แก่ ความเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในพระรัตนตรัย กฎแห่งกรรม นรกสวรรค์ ชาตินี้ชาติหน้า และนิพพาน
- ระดับการปฏิบัติทางศาสนา หมายถึง การรายงานปริมาณการปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึงปริมาณความเป็นไปได้ที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ตามหลักสำคัญทางศาสนา ได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล 5 และการฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา
- ระดับการเล่นพนัน หมายถึง สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนโดยเฉลี่ยต่อ ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
- พฤติกรรมการเล่นพนัน หมายถึง ประเภทของการพนันที่เล่น ความถี่ที่เล่น และค่าใช้จ่ายในการเล่นพนัน

ขอบเขตประชากร

บุคคลที่มีสัญชาติไทย มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการระบุในบัตรประชาชนว่านับถือศาสนาพุทธ ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครในช่วง พ.ศ. 2558 ยกเว้นบุคคลที่มีสถานะเป็นพระสงฆ์ สามเณร และแม่ชี

ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่การทำวิจัยครั้งนี้ คือ วัดในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เลือกวัดจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบว่าพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่มีระดับการเล่นพนันต่างกันนั้นมีระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เมื่อทราบแล้วจะทำให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้นเรื่องการนับถือพุทธศาสนาว่ามีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาการเล่นพนันได้หรือไม่/อย่างไร

2. วัดและหน่วยงานทางศาสนามีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพุทธศาสนิกชนที่ไปวัด ทำให้สามารถวางแผนทางในการพัฒนาระดับจิตใจของผู้ไปวัดให้สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

3. ก่อให้เกิดประโยชน์ในการวางมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหการเล่นพนัน โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาโดยมีรายละเอียดดังนี้

หากระดับการเล่นพนันมีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาในทางลบ ก็ย่อมแสดงให้เห็นว่าการเล่นพนันจะลดลงได้หากมีการกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เกิดระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้น

หากระดับการเล่นพนันมีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาในทางบวกก็จำเป็นต้องศึกษาในระดับที่ลึกซึ้งต่อไปเพื่อให้ทราบว่าระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้นนั้นทำให้ระดับการเล่นพนันสูงขึ้นได้อย่างไร

หากระดับการเล่นพนันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาแล้ว การกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เกิดระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้นนั้นอาจไม่ใช่แนวทางที่เห็นผลได้ชัดเจนสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหการเล่นพนัน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา
  - 1.1. ความหมายของความเชื่อทางศาสนา
  - 1.2. ความหมายของการปฏิบัติทางศาสนา
  - 1.3. การวัดระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา
  - 1.4. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการปฏิบัติทางศาสนา
  - 1.5. ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนากับพฤติกรรม
  - 1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา
2. การพนัน
  - 2.1 ความหมายของการพนัน
  - 2.2 ประเภทของการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่น
  - 2.3 การวัดระดับการเล่นพนัน
  - 2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการเล่นพนัน
3. พุทธศาสนากับการพนัน
4. พฤติกรรมการไปวัดของพุทธศาสนิกชนชาวไทย

1. ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา

1.1 ความหมายของความเชื่อทางศาสนา

แสง จันทร์งาม (2545: 96) ระบุว่า ความเชื่อเป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรมทางจิตที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน สามารถแยกความเชื่อออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

- 1) ปสาทศรัทธา (faith) เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยอารมณ์ และมักจะเป็นความเชื่อแบบอัติวิสัย
- 2) ความเชื่อชนิดศรัทธา (belief) เป็นการยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีอยู่หรือเป็นอยู่ โดยมีหลักฐานพยานสนับสนุนอยู่บ้าง มีเหตุผลอยู่บ้าง เนื่องจากมีเหตุผลมากขึ้น ความเป็นอัติวิสัยย่อมน้อยลง

3) ความรู้ (knowledge) เป็นการยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีอยู่จริง เพราะได้เข้าสัมผัสกับสิ่งนั้นโดยตรง มีประสบการณ์ตรง มีหลักฐานพยานอย่างเต็มที่

ในส่วนของความเชื่อทางศาสนาพุทธนั้น มีผู้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย โดยมักมีความหมายที่ปะปนกับคำว่าศรัทธา ตัวอย่างที่น่าสนใจได้แก่

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน (2525: 10) ระบุว่าศรัทธาในพุทธศาสนาหมายถึง

1. ความเชื่อ เช่น เชื่อในพระรัตนตรัย ในการกระทำ และในผลแห่งการกระทำ
2. ความเชื่อมั่นที่เกิดจากปัญญาหรือความมั่นใจ

พระเทพเวที (2532: 647-649) ระบุว่า ศรัทธา เป็นความเชื่อที่มีเหตุผล มั่นใจในความจริง ความดีของสิ่งที่นับถือหรือปฏิบัติ โดยมีความสำคัญคือ

1. ศรัทธาเป็นขั้นต้นสุดของกระบวนการพัฒนาทางปัญญา
2. ศรัทธาที่พึงประสงค์ต้องเป็นความเชื่อที่เนื่องด้วยเหตุผล
3. ศรัทธานำไปสู่การมีสมาธิปัญญา และทำให้เกิดความพากเพียรในการปฏิบัติ ทดลองสิ่งทีเชื่อด้วยศรัทธานั้นจนเห็นผลประจักษ์แก่ตน ซึ่งนำไปสู่ปัญญาในที่สุด
4. ศรัทธาทำให้บุคคลมีหลักที่ป้องกันไม่ให้ทำความชั่ว

พระธรรมปิฎก (2546: 21) ระบุว่า ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม ในความดี ในการทำความดี ดำเนินชีวิตดี เห็นว่าศาสดามีอยู่เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษย์ มีคำสอนที่ดีงาม ผู้มีศรัทธาย่อมเป็นผู้ทำนุบำรุงพระศาสนาด้วยศรัทธานั้น

พระราชวรมนี (2528: 164) ระบุว่าศรัทธาในพุทธศาสนา มี 4 ประการ

- 1) กัมมสัทธา เชื่อในเรื่องกรรม เชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อว่ากรรมมีอยู่จริง
- 2) วิปากสัทธา เชื่อเรื่องผลของกรรม คือเชื่อว่าการที่บุคคลทำ ไม่ว่าดีหรือชั่ว ย่อมให้ผลเสมอ
- 3) กัมมัสสกตาสัทธา เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตน
- 4) ตถาคตโพธิสัทธา เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มั่นใจในองค์พระตถาคตว่าทรงเป็นพระ

สัมมาสัมพุทธะ ทรงเป็นผู้นำทางที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์คือเราทุกคนนี้ หากฝึกตนด้วยดี ก็สามารถเข้าถึงภูมิธรรมสูงสุด บริสุทธิหลุดพ้นหรือเข้าสู่นิพพานได้

จากแนวคิดเรื่องความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธนั้น แม้ว่าจะมีผู้ระบุว่าความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธนั้นยึดหลักเหตุผลและทดลองพิสูจน์ได้ ตั้งอยู่บนฐานแห่งปัญญา แต่หากพิจารณาแล้วจะพบว่าความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับกรรมซึ่งเป็นผลแห่งการกระทำ การตรัสรู้ และนิพพานนั้น ล้วนแล้วแต่ยังเป็น

สิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ และดูเหมือนว่าพุทธศาสนิกชนชาวไทยในปัจจุบันก็จำเป็นต้องยอมรับในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยปราศจากข้อสงสัย ดังนั้น หากพิจารณาตามแนวคิดของ แสง จันทร์งาม แล้ว จะเห็นได้ว่าความเชื่อทางพุทธศาสนาของไทยในปัจจุบันนั้นค่อนข้างเป็นความเชื่อตามอวัสัย

1.2 ความหมายของการปฏิบัติทางศาสนา

แสง จันทร์งาม (2545: 98-102) ระบุว่าเมื่อคนมีปสาทรัทธา ศรัทธา และความรู้ต่อสิ่งมีคุณค่าสูงส่งทางศาสนาแล้ว ปสาทรัทธานั้นก็มักจะกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาต่อคุณค่านั้น พฤติกรรมนั้นก็กลายเป็นการปฏิบัติทางศาสนาและเป็นศาสนกิจไป หากพิจารณาเฉพาะการปฏิบัติต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอเทวนิยม (พุทธศาสนาเป็นศาสนาอเทวนิยม-ผู้วิชัย) การปฏิบัติทางศาสนาจะแบ่งได้เป็น 3 ทาง ได้แก่

- 1) ทางจิตใจ เน้นความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจมากกว่าความเชื่อ
- 2) ทางวาจา เน้นการเจรจาขอบมากกว่าการสวดสรรเสริญ
- 3) ทางกาย เน้นการละเว้นความชั่วและการทำความดีมากกว่าการกราบไหว้

พระธรรมปิฎก (2546: 20-36) กล่าวถึง การปฏิบัติธรรม (การปฏิบัติทางพุทธศาสนา – ผู้วิชัย) ว่าหมายถึงการนำเอาธรรมมาใช้เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ในกรณีของคฤหัสถ์จะแบ่งเป็น ทาน ศีล ภาวนา ซึ่งเรียกว่า บุญสิกขา

คุณเดือน พันธมนาวิน (2550: 147) ระบุว่า การปฏิบัติทางศาสนาเป็นสิ่งที่สำคัญของการเป็นพุทธมามกะที่ดี โดยมีแนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้น 3 ด้าน คือ ทาน ศีล และภาวนา ทาน เป็นสิ่งที่แสดงถึงการสละ ทำได้ตั้งแต่สิ่งที่เป็นวัตถุไปจนถึงการกระทำทางกาย ทางวาจา (เช่น การอบรมสั่งสอนธรรม) และทางใจ (เช่น การให้อภัย) ศีล เป็นการงดเว้นที่จะกระทำการอันเป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น(สำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไปคือศีล 5) ภาวนา เป็นการขัดเกลาจิตใจเพื่อทำให้เกิดปัญญารู้เท่าทันความเป็นไปในโลก สามารถกระทำได้ด้วย การสวดมนต์เพื่อสรวมกายวาจาและใจ ตลอดจนการทำสมาธิภาวนา

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไปนั้นเน้นที่ ทาน ศีล และภาวนา

1.3 การวัดระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา

คุณเดือน พันธมนาวิน (2550) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า การวัดลักษณะทางศาสนาแต่เดิมนั้นใช้คำถามเพียงข้อเดียว เช่น ท่านนับถือศาสนา

หรือไม่ หรือท่านนับถือศาสนาอะไร ทำให้ผู้ตอบแต่ละคนตีความคำว่า “ศาสนา” แตกต่างกัน จึงตอบในเชิงอัตวิสัยมากจนทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ (Gorsuch, 1988, อ้างถึงใน คุณเดือน พันธุนาวิณ, 2550: 144) ต่อมาการวัดลักษณะทางศาสนาได้พัฒนาขึ้น โดยมีแนวทางที่สำคัญ 2 แนวทาง คือ 1) ศึกษาลักษณะทางศาสนาของบุคคลเกี่ยวกับจิตใจในหลายด้าน เช่น ทศนคติ ค่านิยม ความคิดเห็นเกี่ยวกับศาสนา และ 2) ศึกษาเจาะจงเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติของแต่ละศาสนา อย่างไรก็ตาม การทำให้การวัดลักษณะทางศาสนามีความเป็นวิทยาศาสตร์นั้นทำได้ค่อนข้างยาก เพราะลักษณะทางศาสนาส่วนใหญ่มักเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว แต่ได้มีนักจิตวิทยาคนหนึ่งที่ได้พยายามแสวงหาแนวทางในการวัดลักษณะทางศาสนาให้มีความเป็นปรวิสัยมากขึ้น (Pargament, et al., 1995, อ้างถึงใน คุณเดือน พันธุนาวิณ, 2550: 144) การวัดลักษณะทางศาสนาในแนวทางที่สองเป็นการวัดตามเนื้อหาของแต่ละศาสนา งามตา วนิทานนท์ (2558, อ้างถึงใน คุณเดือน พันธุนาวิณ, 2550: 146) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดความเชื่อและการวัดการปฏิบัติทางศาสนาหลายด้านพร้อมกันด้วย ซึ่งในขณะนั้นถือว่าเป็นแนวทางใหม่ในการศึกษาลักษณะทางศาสนา แบบวัดนี้ประกอบด้วย ประโยค 10 ประโยค ที่มีมาตรประเมินรวมค่าประกอบ แบบวัดนี้จึงมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากที่สุด ในขณะที่

คุณเดือน พันธุนาวิณ (2550: 146-147) ได้ศึกษางานนิพนธ์ของพระราชวรมุณี (ประยูรช ปยุตโต) (2529, อ้างถึงใน คุณเดือน พันธุนาวิณ, 2550: 146) ได้ข้อสรุปว่า ความเชื่อทางพุทธศาสนามี 3 ขั้นตอนต่อเนื่องกัน ได้แก่ 1) ความเชื่อเรื่องไตรสรณคมณ์ 2) ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม มีนรก สวรรค์ และมีการเวียนว่ายตายเกิดในภพต่างๆ และ 3) ความเชื่อเรื่องนิพพาน ลักษณะของเครื่องมือนี้จึงจำแนกคนเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ระดับต่ำสุด	คือ	ผู้ที่มีความเชื่อเฉพาะข้อ 1
ระดับกลาง	คือ	ผู้ที่มีความเชื่อเฉพาะข้อ 1 และ 2
ระดับสูง	คือ	ผู้ที่มีความเชื่อทั้งข้อ 1, 2 และ 3

คุณเดือน พันธุนาวิณ (2550: 147) ระบุว่า แบบวัดการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในอดีตที่ผ่านมาเป็นการวัดเกี่ยวกับทาน ศีล และการภาวนา ตามหลักของพุทธศาสนาว่าบุคคลกระทำในปริมาณมากน้อยเท่าใด อยู่ในลักษณะของแบบวัดชนิดมาตรประเมินรวมค่า

ดวงเดือน พันธุนาวิณ และคณะ (2540: 148-149) ได้ให้นิยามของความเชื่อทางพุทธศาสนาในงานวิจัยว่า หมายถึง ปริมาณความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธศาสนา ซึ่งได้แก่ ความเชื่อในพระรัตนตรัย เชื่อว่าพระพุทธเจ้ามีจริง ท่านทรงเป็นผู้รู้และผู้ปฏิบัติชอบ ความเชื่อในพระธรรม คือความจริงที่

ท่านค้นพบและทรงนำมาตั้งสอนผู้อื่น เราควรเรียนรู้และปฏิบัติตาม และความเชื่อในพระสงฆ์ ว่าเป็นผู้ศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแพร่แก่ประชาชนตลอดมา ความเชื่อในกฎแห่งกรรม การเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์และสัตว์ เชื่อว่าสวรรค์นรกมีจริง และความเชื่อเรื่องนิพพาน ว่าเป็นเป้าหมายของชาวพุทธและบุคคลสามารถปฏิบัติตนให้บรรลุนิพพานได้ และได้ให้นิยามของการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในงานวิจัยว่า หมายถึง การรายงานปริมาณการปฏิบัติเกี่ยวกับตนเองของเด็กและผู้ใหญ่ไทย ที่สะท้อนให้เห็นถึงปริมาณความเป็นไปได้ที่เขาจะกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ภายใต้กรอบของการให้ทาน การรักษาศีลห้า และการฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา

เครื่องมือที่ใช้วัดระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของควงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2540) ในงานวิจัยเรื่อง “ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต” เดิมเป็นแบบสอบถาม 30 ข้อ แบ่งเป็นแบบสอบถามความเชื่อทางศาสนา 10 ข้อ การปฏิบัติทางศาสนา 10 ข้อ และรูปแบบการดำเนินชีวิตแนวพุทธ 10 ข้อ (ในการวิจัยนี้จะใช้เฉพาะสองส่วนแรก) ผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกถามว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อในระดับใด แบบสอบถามชุดนี้นิยมนำมาใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัยอื่นในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวัดระดับความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนา

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการปฏิบัติทางศาสนา

Finney และ Lee (1977, อ้างถึงใน ควงเดือน พันธุนาวิน, 2550: 148) ได้ศึกษาผู้ใหญ่ อายุ 25-74 ปี ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 493 คน โดยวัดลักษณะทางศาสนา 5 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา การปฏิบัติตามพิธีกรรม การปฏิบัติอย่างเลื่อมใสศรัทธา ประสบการณ์ทางศาสนา และความรู้ทางศาสนา พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนามากเท่าใดย่อมมีการปฏิบัติทางศาสนามากเท่านั้น โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางศาสนากับการปฏิบัติตามพิธีกรรมการปฏิบัติอย่างเลื่อมใสศรัทธา เท่ากับ 0.36 และ 0.42 ตามลำดับ

Willits และ Crider (1989, อ้างถึงใน ควงเดือน พันธุนาวิน, 2550: 148) ได้ทำการวิจัยช่วงยาว โดยทำการวัดความเชื่อทางศาสนากับนักเรียน จำนวน 331 คน ใน ค.ศ. 1970 และใน 11 ปีต่อมา ได้กลับไปวัดการปฏิบัติทางศาสนาของเด็กนักเรียนเหล่านั้น ซึ่งในช่วงนี้อายุประมาณ 27 ปี พบว่าความเชื่อทางศาสนาในวัยเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการไปโบสถ์ในวัยผู้ใหญ่

Hamberg (1991, อ้างถึงใน ควงเดือน พันธุนาวิน, 2550: 149) ศึกษาชาวสวีเดน อายุ 16-55 ปี จำนวน 712 คน ทำการวิจัยช่วงยาว โดยใน ค.ศ. 1955 ได้สัมภาษณ์ผู้ใหญ่เหล่านี้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 21-35 ปี 2) กลุ่มผู้ใหญ่ตอนกลาง อายุ 36-50 ปี และทำการสัมภาษณ์อีกครั้งหลังจาก 15 ปี ผ่านไปโดยกลุ่มแรกตอนนี้กลายเป็นผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุ 36-50 ปี และกลุ่มที่สองกลายเป็นผู้ใหญ่ตอนปลายที่มีอายุ 51-65 ปี ผลปรากฏว่าในการสัมภาษณ์ช่วงแรกนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมีผู้ตอบว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าแต่ไม่ค่อยเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ ผลใน 15 ปี ต่อมา ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ยิ่งกลับลดลง รวมทั้งไม่ค่อยมีผู้รายงานว่าตนเองได้ทำการปฏิบัติทางศาสนาสักเท่าใด โดยผู้ใหญ่เหล่านี้เพียงร้อยละ 30 ที่รายงานว่าตนเองสวดมนต์เป็นประจำ และเพียงร้อยละ 20 รายงานว่าตนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาภายในหนึ่งเดือนที่ผ่านมา การวิจัยนี้ทำให้เห็นว่ายิ่งอายุมากขึ้นความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนายิ่งน้อยลง ทำให้เห็นว่าปัจจัยภายนอกไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา แต่การที่บุคคลมีความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนานั้นอยู่ที่ความผูกพันกับศาสนาเป็นสำคัญ

พระมหาขวาลิต เพ็ชรภักดี (2549) ได้ทำการศึกษาพระสงฆ์จำนวน 328 รูปที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งหนึ่ง อายุเฉลี่ย 25 ปี บวชมานานเฉลี่ย 5 ปี 6 เดือน พบว่าพระสงฆ์ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาด้านไตรสรณคมน์ การเวียนว่ายตายเกิด นรกสวรรค์ และนิพพานมาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อการที่จะดำรงสมณเพศอย่างยาวนาน

พระมหาใจ สนวนไฟ (2548) ได้ศึกษาสามเณรผู้เรียนบาลีจำนวน 372 รูป อายุเฉลี่ย 15.19 ปี บวชมานานเฉลี่ย 2.61 ปี พบว่า ระดับความเชื่อทางพุทธมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติทางพุทธ ($r = 0.33$ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01) และระดับการปฏิบัติตนในการรักษาศีล 10 ($r = 0.11$ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05)

ดวงเดือน พันธุมนาวิ และคณะ (2540) ได้นำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากงานวิจัย 9 เรื่อง รวม 3,450 ตัวอย่าง มาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นโดยมีความเชื่อทางพุทธและการปฏิบัติทางพุทธเป็นตัวถูกทำนาย ในเยาวชนและผู้ใหญ่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการปฏิบัติทางพุทธในกลุ่มนักเรียน (ซึ่งมีอายุน้อย) มีค่า $r = 0.24$ ในขณะที่กลุ่มครู (ซึ่งมีอายุมากกว่า) มีค่า $r = 0.60$

แสง จันทร์งาม (2545: 96-98) ได้ระบุถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับการอุทิศทุ่มเท (การปฏิบัติทางศาสนา-ผู้วิจัย) ความเชื่อนั้นสามารถแบ่งได้เป็น ปสาทศรัทธา (faith) ศรัทธา (belief) และ ความรู้ (knowledge) ผู้ที่มีปสาทศรัทธาสูง จะมีการอุทิศทุ่มเทสูง ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้ (knowledge) สูงนั้น ไม่แน่ว่าอาจจะทุ่มเทหรือไม่ทุ่มเทก็ได้ โดยได้อธิบายเพิ่มเติมถึงบทบาทของความเชื่อในทางศาสนาว่า ความเชื่อแบบปสาทศรัทธา (faith) เป็นความเชื่อที่มีบทบาทมากที่สุดในศาสนา ทั้งนี้เพราะว่า สิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดในศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ยากแก่การพิสูจน์ให้เห็นประจักษ์ (เช่น ที่พึ่งอันประเสริฐ, นิพพาน) ความรู้เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละศาสนาจึงเป็นเพียงความเชื่อแบบปสาทศรัทธาเท่านั้น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนา พบว่า ความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนามีความสัมพันธ์กัน

1.5 ความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนากับพฤติกรรม

คุณเดือน พันธมนาวิน (2550: 163) ได้ประมวลผลการวิจัยในประเทศไทยที่พบความเกี่ยวข้องระหว่างการเป็นผู้นับถือศาสนาากับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ พบว่า ความเชื่อทางพุทธศาสนาถ้ามีในปริมาณมาก บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมการทำงานในหน้าที่อย่างมีจริยธรรมสูงด้วย ผลนี้พบในครู อาจารย์ พยาบาล ตำรวจ บิดามารดา และญาติผู้ดูแลผู้ป่วย ส่วนการปฏิบัติทางพุทธจะปรากฏมากในผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมสูงในทุกฝ่ายที่กล่าวมาข้างต้นด้วย

1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ และคนอื่นๆ (2535) ได้ศึกษาการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า เพศหญิง มีการเตรียมตัวด้านจิตใจในเรื่องการทำบุญและการทำกุศลมากกว่าเพศชาย

คมเพชร พารีสอน (2550) ได้ศึกษาความศรัทธาในพุทธศาสนากับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุจากชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลลพบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความศรัทธาในพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดความศรัทธาในพุทธศาสนาที่วัดทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา)

วิจิตรา เปรมปรี (2550) ได้ศึกษาความศรัทธาในพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศและฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความศรัทธาในพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (งานวิจัยนี้ใช้แบบวัดความศรัทธาในพุทธศาสนาที่วัดทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา)

งานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแปรด้านเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา

2. การพนัน

2.1 ความหมายของการพนัน

การพนัน หมายถึง การเล่นเสี่ยงโชคเอาเงินหรือสิ่งของ (พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530, 2534: 367)

ตามความหมายข้างต้นจะเห็นว่า การพนันนั้นอาจหมายถึงการเล่นประเภทใดก็ได้ที่มีการเสี่ยงโชคเอาเงินหรือสิ่งของมาเกี่ยวข้อง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้ผู้ตอบแบบสอบถามตีความด้วยตนเองว่าสิ่งใดหมายถึงการเล่นพนัน โดยในแบบสอบถามจะมีการนำการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่นมาให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่าในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีความถี่ในการเล่นระดับใด รวมถึงมีช่องการพนันประเภทอื่นๆ ไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเพิ่มเติม

2.2 ประเภทของการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่น

จากการศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย ซึ่งได้สำรวจในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ จำนวน 2,199 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.97 ระบุว่าเคยเล่นการพนัน โดยประเภทเกมพนันที่นิยมเล่นมากที่สุดในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ ไพ่ บิงโก หว่ยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล ฟุตบอล คู่ม้า หว่ยหุ้น พนันในบ่อน และหว่ยต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 67.16, 29.60, 27.27, 26.04, 19.76, 3.61, 2.95, 2.62 และ 0.84 ตามลำดับ โดยการพนันที่งานวิจัยดังกล่าวนี้กำหนดให้เลือกตอบมีจำนวนทั้งสิ้น 9 ประเภท และมีช่อง “อื่นๆ” ให้เลือกตอบ (ในงานวิจัยนี้ได้ยกตัวอย่างผู้ที่ตอบอื่นๆ เฉพาะ “ไฮโล” เท่านั้น) (มนฤดี กิริติพรานนท์, กมลทิพย์ อาร์รอด และ วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, 2556: 15-19)

บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ (2556: 60, 95, 184-185) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ โดยได้นำการพนันทั้งสิ้น 18 ชนิด มาให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามความรู้สึกของตนเองว่ามีระดับความถี่ในการเล่นเพียงใด (ไม่เคยเล่นเลย = 1, นานๆ ครั้ง = 2, เล่นบางครั้ง = 3, บ่อยครั้ง = 4, เป็นประจำ = 5) รวมถึงมีช่องอื่นๆ ให้ระบุอีก 1 ช่อง ประเภทการพนันทั้ง 18 ชนิดในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย หว่ยใต้ดิน หว่ยออนไลน์ พนันมวย ไพ่ ไพ่ออนไลน์ ไฮโล ลอตเตอรี่หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากเกอร์ หว่ยหุ้น คู่ม้า บาคาร่า ตู้สล็อต พนันบอล โป๊กเกอร์ พนันกีฬาออนไลน์ ส่งชิ้นส่วนชิงรางวัล ส่งข้อความสั้น (SMS) ทายผลหรือชิงรางวัลในรายการวิทยุกระจายเสียง โทรศัพท์ หรือเว็บไซต์ และส่งข้อความสั้น (SMS) เพื่อเล่นการพนัน

พินิจ ลักษณะานนท์ และคณะ (2554: 4) ได้ศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย โดยสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5,042 ตัวอย่าง ทั่วประเทศ จำนวน 16 จังหวัด ในระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กุมภาพันธ์ 2554 งานวิจัยนี้แบ่งกิจกรรมการพนันเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. การพนันที่เกี่ยวข้องกับการแทงตัวเลข ประกอบด้วยสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน หวยออมสิน หวยหุ้น หวยป้องกัน และจับยี่กี
2. บ่อนการพนัน ประกอบด้วย บ่อนตามบ้าน บ่อนตามงานศพ บ่อนวัง บ่อนถาวรในประเทศ และบ่อนชายแดน
3. การพนันผลการแข่งขัน ประกอบด้วย การพนันฟุตบอลลีกในประเทศและต่างประเทศ ฟุตบอลโลก และการแทงพนันการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านต่างๆ เช่น วัวลาน แข่งเรือ ตีไก่ กัดปลา เป็นต้น
4. การแทงพนันผ่านอินเทอร์เน็ต
5. การพนันชนิดอื่นๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี ในแบบสอบถามของงานวิจัยดังกล่าวมีประเภทของการพนันให้เลือกว่าได้เล่นหรือไม่ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 15 ประเภท และมีช่องการพนันประเภทอื่นๆ ให้ระบุอีก 1 ประเภท การพนันทั้ง 15 ประเภทในงานวิจัยนี้ ได้แก่ สลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน หวยออมสิน หวย ชกส. หวยหุ้น หวยป้องกัน จับยี่กี สลากจากต่างประเทศ หวยมาเลย์ การพนันฟุตบอล การพนันในบ่อน ม้าแข่ง มวยหรือมวยตู้ กีฬาพื้นบ้าน และการพนันผ่านทางอินเทอร์เน็ต (พินิจ ลักษณะานนท์ และคณะ, 2554: 93) ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละของประชากรที่เล่นการพนันในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน การพนันในบ่อน การพนันฟุตบอล และกีฬาพื้นบ้าน ที่ร้อยละ 64.4, 61.3, 9.3, 4.9 และ 2.1 ตามลำดับ (พินิจ ลักษณะานนท์ และคณะ, 2554: 35)

กัญญาพร ไทรชมภู (2546: 20-22) ได้ตรวจสอบพฤติกรรมการพนันจากกลุ่มตัวอย่างนักพนัน และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมไทย แล้วจึงแบ่งประเภทของการพนันที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมากในประเทศไทย ได้แก่

1. บ่อนการพนันหรือคาสีโน
2. ลอตเตอรี่หรือสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งเป็นการพนันถูกกฎหมาย ออกทุกประมาณวันที่ 1

และ 16 ของเดือน

3. สลากกินแบ่งชนิดอื่นๆ ซึ่งเป็นการพนันถูกกฎหมาย เช่น สลากออมสินออกทุกประมาณวันที่ 20 ของเดือน บัตรออมทรัพย์ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ออกทุกประมาณวันที่ 10 ของเดือน และสลากกาชาดออกปีละ 1 ครั้ง

4. หวยใต้ดิน ซึ่งเป็นการพนันผิดกฎหมายที่อาศัยผลการออกลอตเตอรี่หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล และสลากกินแบ่งชนิดอื่นๆ โดยจะเล่นพนันเฉพาะตัวเลข 2-3 ตัวสุดท้ายของรางวัลสำคัญ คือ รางวัลที่ 1 และเลขท้าย 2-3 ตัว

5. หวยชนิดอื่นๆ ซึ่งเป็นการพนันผิดกฎหมายที่อาศัยผลจากแหล่งที่มาอื่นที่แตกต่างจากหวยใต้ดิน เช่น หวยหุ้น ที่อาศัยตัวเลขดัชนีตลาดหลักทรัพย์ที่ปิดตัวในรอบเช้าและรอบบ่ายของทุกวันทำการ และ จัปยี้กั ที่ใช้การจับสลากตัวเลขหรือตัวอักษรซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 12 ตัว

6. พนันม้าแข่ง

7. พนันมวย

8. พนันผลการแข่งขันกีฬาชนิดอื่น

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ (2546: 386) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจการพนัน และได้ข้อสรุปถึงประเภทของการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่น เรียงลำดับจากมากที่สุด ได้แก่ หวยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล หวยออมสิน การพนันในบ่อน หวยรถส. หวยหุ้น การพนันฟุตบอล กีฬาพื้นบ้าน มวยหรือมวยคู่ จัปยี้กั หวยปิงปอง ม้าแข่ง การพนันอินเทอร์เน็ต และสลากจากต่างประเทศ

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (2558) ได้ศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบ การพนันในประเทศไทย ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 จากประชากรทั่วไปที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ 26 จังหวัดทั่วประเทศไทย จำนวน 6,871 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.8 ระบุว่าเคยมีประสบการณ์เล่นพนันประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยมีสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นประเภทของการพนันที่ เคยเล่น สูงสุดที่ร้อยละ 73.4 อันดับที่สอง คือ หวยใต้ดิน ร้อยละ 67.5 อันดับที่สาม คือ ไพ่ ร้อยละ 37.4 และอันดับที่สี่ คือ พนันทายผลฟุตบอล ร้อยละ 16.8 หากพิจารณาเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (1,141 ตัวอย่าง) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าเคยมีประสบการณ์เล่นพนันประเภทใดประเภทหนึ่ง มีสัดส่วนที่ร้อยละ 79.9 ซึ่งสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ โดยมีสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นประเภทของการพนันที่ เคยเล่น สูงสุดที่ร้อยละ 82.3 อันดับที่สอง คือ หวยใต้ดิน ร้อยละ 66.3 และอันดับที่สาม คือ ไพ่ ร้อยละ 53.0 ในขณะที่ ผลการสำรวจสถานการณ์การเล่นพนันในรอบ 12 เดือน ซึ่งจำกัดขอบเขตเฉพาะการเล่นพนันในระบบธุรกิจ ไม่นับรวมการพนันที่เล่นกันเองกับเพื่อน คนรู้จัก ฯลฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.4 เคยเล่นพนันชนิดใด

ชนิดหนึ่งในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยมีสลากรีนแบ่งรัฐบาลเป็นประเภทของการพนันที่เคยเล่น สูงสุดที่ร้อยละ 36.51 อันดับที่สอง คือ หวยใต้ดิน ร้อยละ 31.56 และอันดับที่สาม คือ พนันทายผลฟุตบอล ร้อยละ 3.81 หากพิจารณาเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (1,141 ตัวอย่าง) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าเคยมีประสบการณ์เล่นพนันประเภทใดประเภทหนึ่งในรอบ 12 เดือน มีสัดส่วนที่ร้อยละ 55.8 ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งหมด

ผู้วิจัยได้พิจารณาการกำหนดประเภทของการพนันตามวรรณกรรมทั้งหมดข้างต้น และได้สรุปเป็นการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่น เป็น 6 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย
2. การซื้อหวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ ที่ผิดกฎหมาย
3. การเล่นพนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย
4. การเล่นพนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือการจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
5. การเล่นพนันแบบบ่อนออนไลน์
6. การแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งแบบออนไลน์และไม่ออนไลน์)

2.3 การวัดระดับการเล่นพนัน

มาริกา กิจฉลอง (2550) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเล่นการพนันหวยของคนในเขตกรุงเทพมหานคร ในส่วนของพฤติกรรมการเล่นหวยได้ศึกษาค่าใช้จ่ายและความถี่ในการเล่นหวย พบว่าค่าใช้จ่ายในการเล่นหวยนั้นได้แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 0-2,000 บาท, ระดับที่ 2 2,001-4,000 บาท, ระดับที่ 3 4,001 – 6,000 บาท, ระดับที่ 4 6,001 – 8,000 บาท และระดับที่ 5 8,001 บาทขึ้นไป ส่วนความถี่ในการเล่นหวยนั้นได้แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 3-5 งวดต่อปี, ระดับที่ 2 6-9 งวดต่อปี, ระดับที่ 3 10-13 งวดต่อปี, ระดับที่ 4 14-16 งวดต่อปี และระดับที่ 5 เล่นทุกงวด

มนฤดี กิรติพรานนท์, กมลทิพย์ อาร์รอส และ วิชญ วงศ์สินศิริกุล (2556: 45-51) ได้ศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย โดยทำการสำรวจในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ จำนวน 2,199 คน พบว่า

ในส่วนของวงเงินนั้น ได้ถามจำนวนเงินที่เล่นโดยเฉลี่ยต่อครั้ง จำนวนเงินที่เล่นโดยเฉลี่ยต่อคู่ จำนวนเงินที่เล่นสูงสุดต่อครั้ง และจำนวนเงินที่เล่นสูงสุดต่อคู่ ตามประเภทต่างๆ ของการพนัน พบว่ากลุ่มตัวอย่าง

เล่นพนันฟุตบอล คู่ละ 488.86 บาท สัปดาห์ละ 1,520.01 บาท ปีละ 36,323.83 บาท โดยเฉลี่ย
เล่นไพ่ ครั้งละ 237.91 บาท ปีละ 10,422.03 บาท สูงสุดต่อครั้ง 452.91 บาท โดยเฉลี่ย
เล่นบิงโก ครั้งละ 90.26 บาท ปีละ 1,489.88 บาท สูงสุดต่อครั้ง 153.32 บาท โดยเฉลี่ย
เล่นหวยใต้ดิน ครั้งละ 333.05 บาท ปีละ 5,647.85 บาท สูงสุดต่อครั้ง 363.01 บาท โดยเฉลี่ย
เล่นสลากกินแบ่งรัฐบาล ครั้งละ 212.13 บาท ปีละ 2,399.65 บาท สูงสุดต่อครั้ง 267.54 บาท

โดยเฉลี่ย

เล่นหวยหุ้น ครั้งละ 330.49 บาท ปีละ 2,190.39 บาท สูงสุดต่อครั้ง 889.65 บาท โดยเฉลี่ย
เล่นหวยต่างประเทศ ครั้งละ 57.54 บาท ปีละ 2,141.69 บาท สูงสุดต่อครั้ง 138.71 บาท โดย

เฉลี่ย

เล่นตู้ม้า ครั้งละ 182.28 บาท ปีละ 2,747.64 บาท สูงสุดต่อครั้ง 234.73 บาท โดยเฉลี่ย

ในส่วนของความถี่นั้น ได้ถามจำนวนครั้งต่อสัปดาห์ที่เล่น จำนวนครั้งต่อปีที่เล่น และจำนวนสัปดาห์ต่อปีที่เล่น ตามประเภทต่างๆ ของการพนัน (มนฤดี กิรติพรานนท์, กมลทิพย์ อาร์รอส และ วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, 2556: 37-44) พบว่ากลุ่มตัวอย่าง

เล่นพนันฟุตบอล ตู้ม้า ไพ่ และบิงโก เฉลี่ย 16.46, 10.62, 10.60 และ 7.12 สัปดาห์ต่อปี

ตามลำดับ

เล่นหวยต่างประเทศ ไพ่ และบิงโก เฉลี่ย 42.65, 1.95 และ 1.83 ครั้งต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

เล่นหวยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล และหวยหุ้น เฉลี่ย 9.89, 7.57 และ 6.56 ครั้งต่อปี

ตามลำดับ

บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ (2556: 60, 95, 184-185) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ โดยในส่วนของความถี่ครั้งในการเล่นการพนัน ได้วัดพฤติกรรมเกี่ยวกับการเล่นการพนัน งานวิจัยนี้ได้สร้างมาตรวัดแบบให้คะแนน ตั้งแต่ 1-5 คะแนน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามความรู้สึกของตนเอง (ไม่เคยเล่นเลย = 1, นานๆ ครั้ง = 2, เล่นบางครั้ง = 3, บ่อยครั้ง = 4, เป็นประจำ = 5) มีประเภทการพนันให้ตอบทั้งสิ้น 18 ชนิด และมีช่องอื่นๆ ให้ระบุอีก 1 ช่อง นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเล่นพนันสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ไฟ่ สลากกินแบ่งรัฐบาล และหวยใต้ดิน ที่ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.21, 1.78 และ 1.76 ตามลำดับ นอกจากนี้ในงานวิจัยยังมีการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความถี่ครั้งเกี่ยวกับการเล่นการพนันแตกต่างกัน (บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์, 2556: 120) โดยในงานวิจัยไม่ได้ระบุว่าได้หาค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความถี่ในการเล่นพนันอย่างไร ผู้วิจัยจึงเข้าใจเองว่าน่าจะหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความถี่ในการเล่นพนันโดยนำค่าคะแนนความถี่ของการเล่นการพนันทุกประเภท (18 ประเภท) มาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตอย่างไรก็ดี ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การวัดระดับของพฤติกรรมการเล่นพนันด้วยวิธีการนี้ไม่น่าจะสามารถกระทำได้ เพราะการกำหนดมาตรวัดแบบให้คะแนน ตั้งแต่ 1-5 คะแนน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามความรู้สึกของตนเอง คือ ไม่เคยเล่นเลย = 1, นานๆ ครั้ง = 2, เล่นบางครั้ง = 3, บ่อยครั้ง = 4, เป็นประจำ = 5 นั้น ไม่ได้มีลักษณะที่เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนนที่แท้จริง นอกจากนี้ ในข้อคำถามได้ถามว่า “ท่านเคยเล่นการพนันต่อไปหรือไม่ และบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 เดือน” ระยะเวลาเพียง 1 เดือนนี้ ทำให้ไม่สามารถระบุความแตกต่างของระดับความถี่คือ บ่อยครั้ง เล่นบ้างบางครั้ง และนานๆ ครั้งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งมีการออกรางวัลแค่เดือนละ 2 ครั้งเท่านั้น (หากเล่น 2 ครั้งต่อเดือนก็จะเท่ากับเล่นเป็นประจำ แต่ถ้าเล่นแค่ 1 ครั้งต่อเดือนก็จะสามารถตอบได้ทั้ง บ่อยครั้ง เล่นบ้างบางครั้ง และนานๆ ครั้ง) นอกจากนี้ การนำเอาคะแนนของการพนันทั้ง 18 ประเภทมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตเพื่อให้เป็นคะแนนของ “ความถี่ในการเล่นพนัน” ก็ไม่น่าจะสามารถทำได้เช่นกัน เพราะหากพิจารณาว่า ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนอาจมีการเล่นการพนันชนิดเดียวเป็นประจำ อย่างมีความถี่สูง เช่น เล่นทุกวัน แต่ไม่เล่นการพนันชนิดอื่นๆ เลย ก็จะมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนความถี่ในการเล่นพนันต่ำ ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เล่นการพนันหลายประเภท แต่เล่นนานๆ ครั้ง เช่น เพิ่งเล่นเพียงครั้งเดียวในช่วงเดือนที่ทำการสำรวจ ก็อาจจะมีคะแนน “ความถี่ในการเล่นพนัน” สูงกว่าได้ อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยดังกล่าวนี้ก็ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับพฤติกรรมการเล่นการพนันของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ทักษะคิดเชิงบวกต่อการพนัน การเปิดรับข่าวสารการพนันจากเพื่อน โทรทัศน์ และเว็บไซต์ ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่เอื้อต่อการเล่นพนัน ได้แก่ เพศ ประเภทของมหาวิทยาลัยที่ศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์, 2556: (2))

พินิจ ลาภานานนท์ และคณะ (2554: 4) ได้ศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย โดยสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5,042 ตัวอย่าง ทั่วประเทศ จำนวน 16 จังหวัด ในระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กุมภาพันธ์ 2554 ในงานวิจัยนี้ได้มีการสำรวจ

ลักษณะการเล่นพนันในส่วนของความถี่ในการเล่นพนัน และค่าใช้จ่ายในการเล่นพนัน (จำแนกตามประเภทของการเล่นพนัน) พบว่า มีผู้ที่เล่นพนันในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 64.2 เล่นพนันในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 61.2 และเล่นพนันอยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 58.9 ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ในส่วนของการเล่นพนันประเภทตัวเลข ได้สอบถามว่าลักษณะการเล่นพนันนั้นเป็นประจำหรือครั้งคราว รวมทั้งถามจำนวนครั้งในรอบ 1 เดือน จำนวนปีที่เล่นย้อนหลัง จำนวนเงินที่เล่นต่อครั้งโดยเฉลี่ย และจำนวนเงินรวมทั้งปี

ในส่วนของการเล่นพนันประเภทกีฬาที่บ้าน การพนันฟุตบอล การพนันผ่านทางอินเทอร์เน็ต และการเล่นสลากจากต่างประเทศ ได้สอบถามความถี่ในการเล่นในรอบ 6 เดือน (ให้ระบุตัวเลข) จำนวนครั้งในรอบ 1 เดือน จำนวนปีที่เล่นย้อนหลัง จำนวนเงินที่เล่นต่อครั้งโดยเฉลี่ย และจำนวนเงินรวมทั้งปี (พินิจ ลากชนานนท์ และคณะ, 2554: 95-96)

ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของรายได้เงิน จำนวนเงินที่เล่นเฉลี่ยตลอดทั้งปี มีลักษณะกระจาย เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกมีวงเงิน 1,000-2,999 บาท รวร้อยละ 29.3 อีกกลุ่มมีวงเงิน มากกว่า 5,000 บาท รวร้อยละ 37.3 ในส่วนของสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวนเงินที่เล่นเฉลี่ยตลอดทั้งปี กลุ่ม 1,000-1,999 บาท รวร้อยละ 28.1 กลุ่ม 2,000-2,9000 รวร้อยละ 25.4 ในส่วนของพนันในบ่อน จำนวนเงินที่เล่นเฉลี่ยตลอดทั้งปี กลุ่ม ไม่เกิน 3,000 บาท รวร้อยละ 39.5 กลุ่ม 10,000-19,999 รวร้อยละ 24.1 ในส่วนของการเล่นฟุตบอล จำนวนเงินที่เล่นเฉลี่ยตลอดทั้งปีพบว่า มีลักษณะค่อนข้างกระจาย คือ ร้อยละ 21.3 หกเงินไปเฉลี่ยปีละ 20,000-49,999 บาท ส่วนที่เหลือกระจายไปในช่วงระหว่าง 1,000 เรื่อยไปถึง 19,999 บาท (พินิจ ลากชนานนท์ และคณะ, 2554: 44-47) ในส่วนของการเล่นฟุตบอลนั้น ได้มีการระบุว่าเป็นการสะท้อนภาพพฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลประการหนึ่งว่า กลุ่มบุคคลที่นิยมเล่นพนันฟุตบอลมีทั้งที่เล่นเพื่อการพนันอย่างแท้จริง ซึ่งมักจะเล่นในวงเงินที่สูง และอีกกลุ่มหนึ่งที่เล่นเพื่อความสนุกสนานด้วยการเลือกเล่นทีมที่ตนเองชอบหรือเชียร์อยู่เพื่อให้คู่ฟุตบอลได้สนุก จึงเล่นเพียงเล็กน้อย (พินิจ ลากชนานนท์ และคณะ, 2554: 47) อย่างไรก็ตาม ไม่พบการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของความถี่ในการเล่นพนันตามที่ได้มีข้อคำถามในแบบสอบถาม

จะเห็นได้ว่า ความถี่นั้นน่าจะยังไม่สามารถเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการวัดระดับการเล่นพนันได้ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันนั้นหากพิจารณาโดยไม่เทียบเป็นสัดส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามก็น่าจะไม่สามารถเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการวัดระดับการเล่นพนันเช่นกัน

2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการเล่นพนัน

มาริกา กิจฉลอง (2550) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเล่นการพนันหวยของคนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการเล่นหวยและความถี่ในการเล่นหวย ส่วนรายได้นั้นก็มีความสัมพันธ์เฉพาะกับค่าใช้จ่ายในการเล่นหวย ซึ่งแตกต่างจากความเห็นของ สมประวิธ มันประเสริฐ (2554: 1) ที่ระบุว่า การพนันเป็นสินค้าที่มีลักษณะเสพติด ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วปัจจัยทางด้านรายได้จึงมีส่วนอธิบายค่อนข้างน้อย

บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ (2556: (2)) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับพฤติกรรมการเล่นการพนันของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ทัศนคติเชิงบวกต่อการพนัน การเปิดรับข่าวสารการพนันจากเพื่อน โทรทัศน์ และเว็บไซต์ ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่เอื้อต่อการเล่นพนัน ได้แก่ เพศ ประเภทของมหาวิทยาลัยที่ศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

อย่างไรก็ดี งานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีข้อคำถามว่า ความถี่และค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันนั้นจะเป็นดัชนีชี้วัดระดับการเล่นพนันที่เหมาะสมเพียงพอหรือไม่ ตามที่ได้แสดงเหตุผลไว้ในหัวข้อ การวัดระดับการเล่นพนัน

3. พุทธศาสนากับการพนัน

ประจักษ์ กูลพานิช (2550) ได้ศึกษาคำสอนในพุทธศาสนาที่มีต่อการพนันและได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การพนันในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การพนันเป็นหนทางไปสู่ “อบายมุข” คือทางไปสู่ความชั่ว ผู้ที่หลงคิดการพนันมีความเสื่อมพินาศเป็นเบื้องหน้า หรือมีเหตุย่อยยับแห่งโลกทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นการพนันประเภทใดก็ตาม สิ่งที่เป็นอบายมุขที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ ได้แก่ 1. ดื่มน้ำเมา 2. เที่ยวกลางคืน 3. เที่ยวดูการละเล่น 4. เล่นการพนัน 5. คบคนชั่วเป็นมิตร 6. เกียจคร้านทำงาน

4. พฤติกรรมการไปวัดของพุทธศาสนิกชนชาวไทย

พระมหาประชาวัลย์ หนูทอง (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเข้าวัดของพุทธศาสนิกชน ศึกษากรณีวัดราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าวัดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

การศึกษาระดับปริญญาตรี และอาศัยอยู่ในชุมชนราษฎร์บูรณะ ในส่วนของพฤติกรรมกรเข้าวัด มีข้อสรุป ดังนี้

- จากคำถาม “ท่านมาวัดราษฎร์บูรณะเพราะเหตุใด” มีผู้ตอบแบบสอบถามว่า
  - ถวายสังฆทาน ร้อยละ 43.3
  - ฟังเทศน์ ร้อยละ 6.8
  - รักษาศีล/ปฏิบัติธรรมกรรมฐาน ร้อยละ 8.5
  - งานบวช ร้อยละ 16.8
  - งานศพ ร้อยละ 16.3
  - เกี่ยวขมวัด ร้อยละ 8.5
- จากคำถาม “ท่านมาวัดราษฎร์บูรณะเนื่องในโอกาสใด” มีผู้ตอบแบบสอบถามว่า
  - ทำบุญวันเกิด ร้อยละ 24.8
  - งานบวช ร้อยละ 8.3
  - งานศพ ร้อยละ 8.3
  - งานประจำปีของวัด ร้อยละ 33.5
  - วันสำคัญทางศาสนา ร้อยละ 21.5
  - อื่นๆ ร้อยละ 3.8

พฤติกรรมกรเข้าวัดในงานวิจัยข้างต้นในเรื่องของสาเหตุและโอกาสในการเข้าวัดนั้น การที่จะมีผู้ตอบแบบสอบถามในข้อใดมากที่สุดนั้นก็ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของการเก็บแบบสอบถามในวันและเวลาต่างๆ ด้วย (เช่น ถ้าเน้นเก็บแบบสอบถามในวันที่มีงานบวช งานประจำปี วันสำคัญทางศาสนา วันที่มีทัศนศึกษา และในช่วงเวลาที่มีการสวดหรือเทศน์ ก็จะมีผู้มาวัดมากและสะดวกในการเก็บแบบสอบถามมากกว่าวัน และช่วงเวลาอื่นที่มีผู้ไปวัดน้อยกว่า) ส่วนสาเหตุหลักของการมาวัดก็คือการทำสังฆทานซึ่งผู้ที่มาทำสังฆทานส่วนใหญ่ก็น่าจะมาทำบุญวันเกิดนั่นเอง

บทที่ 3

กรอบแนวคิด และวิธีการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนาที่ได้กล่าวถึงแล้ว ในบทที่ผ่านมา พบว่า ความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนามีความสัมพันธ์กัน และจากคำสอนทางพุทธศาสนาที่หิ้งคเว็นการพนัน จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ที่มีระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงจะไม่เล่นการพนันหรือมีระดับการเล่นพนันที่ต่ำ

ระดับการเล่นพนันนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการวัดด้วยค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันแต่ละครั้งและความถี่ในการเล่นพนันนั้นไม่สามารถวัดได้ชัดเจน สมควรที่จะวัดด้วยสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเล่นพนันต่อค่าใช้จ่ายโดยรวม สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกที่จะเทียบกับสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเล่นพนันต่อค่าใช้จ่ายโดยรวม สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกที่จะเทียบกับสัดส่วนของค่าใช้จ่ายโดยรวมแทนที่จะเป็นรายรับก็เนื่องจากว่า ค่าใช้จ่ายโดยรวมน่าจะเป็นดัชนีที่ชี้วัดความสามารถในการใช้จ่ายได้ดีกว่ารายรับ อีกทั้งการสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายนั้นน่าจะได้รับคำตอบที่ใกล้เคียงค่าจริงมากกว่าการสอบถามรายรับ

เนื่องจากประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือพุทธศาสนิกชน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มผู้สูงอายุพบว่า ตัวแปรด้านเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนด้วย การวิจัยนี้เน้นศึกษาเฉพาะพุทธศาสนิกชนที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยได้เพิ่มตัวแปรอายุ เพราะการวิจัยนี้จะศึกษาพุทธศาสนิกชนในทุกกลุ่มอายุ และปรับตัวแปรสถานภาพสมรสเป็นสถานภาพด้านชีวิตคู่ ตัวแปรที่จะศึกษาข้างต้นนี้สอดคล้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการเล่นพนัน แต่ได้ตัดตัวแปรอาชีพออกไป เพราะผู้วิจัยเห็นว่าตัวแปรนี้ยังไม่มีความชัดเจนในการจำแนกประเภทว่าอาชีพแต่ละอาชีพนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร นอกเหนือจะศึกษาตัวแปรระดับรายรับ และค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมด้วย

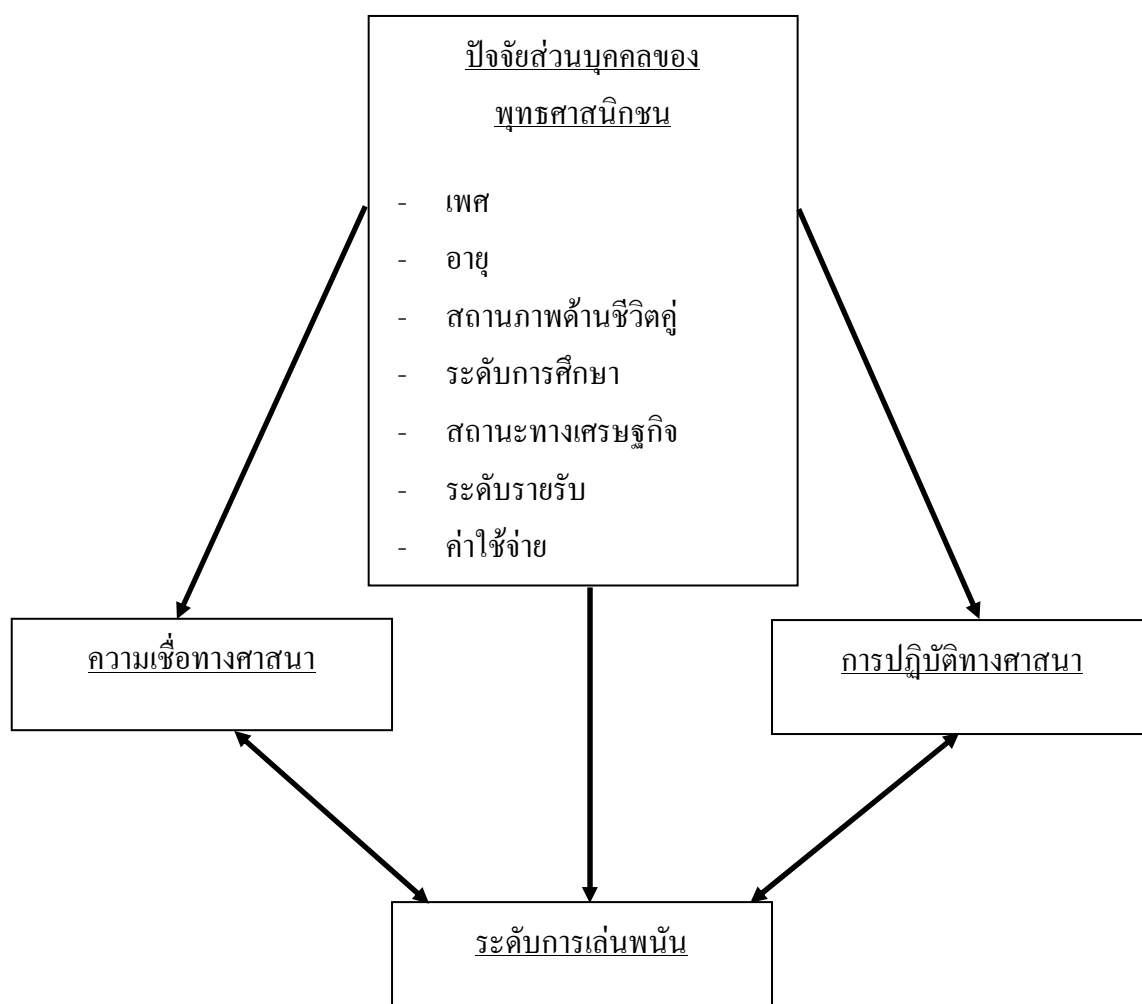
ในส่วนของความหมายของการพนันนั้น พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ระบุว่า การพนัน หมายถึง การเล่นเสี่ยงโชคเอาเงินหรือสิ่งของ ซึ่งตามความหมายข้างต้นจะเห็นว่า การพนันนั้นอาจหมายถึงการเล่นประเภทใดก็ได้ที่มีการเสี่ยงโชคเอาเงินหรือสิ่งของมาเกี่ยวข้อง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้ผู้ตอบแบบสอบถามตีความด้วยตนเองว่าสิ่งใดหมายถึงการเล่นพนัน โดยในแบบสอบถามจะมีการนำการพนันที่ชาวไทยนิยมเล่นมาให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่าในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาที่มีความถี่ในการเล่นระดับใด รวมถึงมีช่องการพนันประเภทอื่นๆ ไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเพิ่มเติม

ในส่วนของผู้ที่ศึกษานั้น ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะวัดในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเพื่อให้มีความเหมาะสมกับงบประมาณ และน่าจะเพียงพอแล้วสำหรับการตอบปัญหาที่ว่า “ระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเล่นพนันหรือไม่ ในกรณีของพุทธศาสนิกชนชาวไทย” และเนื่องจากยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาถึงสัดส่วนของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดจำแนกตามสาเหตุต่างๆ มาเป็นกรอบอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับการปฏิบัติทางศาสนานั้นหมายถึงเฉพาะ การให้ทาน การรักษาศีล 5 และการฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การไปวัดของพุทธศาสนิกชนชาวไทยในโครงการวิจัยนี้ หมายถึงการไปวัดเพื่อทำบุญตามจุดที่วัดจัดไว้ในโอกาสปกติ ส่งผลให้ในส่วนของกรเก็บแบบสอบถามนั้น ต้องหลีกเลี่ยงการเก็บแบบสอบถามในช่วงงานประจำปีของวัดและวันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งไม่เก็บข้อมูลกับกลุ่มบุคคลที่ไปวัดเพื่องานบวช งานศพ และทัศนศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการสำรวจวัด เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ของระดับความเชื่อทางศาสนา ระดับการปฏิบัติทางศาสนา และระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ตามข้อสรุปจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึง ประเภทของการพนันที่เคยเล่นในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ความถี่ และจำนวนเงินที่เสียไปกับการพนันต่อเดือนโดยเฉลี่ย

โดยมีกรอบแนวคิด สมมติฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

กรอบแนวคิด

ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามศัพท์

เพศ	หมายถึง	เพศที่ระบุในบัตรประชาชน
	ประกอบด้วย	- ชาย - หญิง
อายุ	หมายถึง	จำนวนปีนับตั้งแต่วันแรกที่เกิดจนถึงวันที่เก็บข้อมูล
		แบ่งเป็นช่วง
	ประกอบด้วย	- ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี - มากกว่า 20 ปี – 35 ปี

		- มากกว่า 35 ปี – 50 ปี
		- มากกว่า 50 ปี– 65 ปี
		- มากกว่า 65 ปี
สถานภาพด้านชีวิตคู่	หมายถึง	การอาศัยอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในลักษณะการครองคู่
	ประกอบด้วย	- ไม่มีคู่(ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน)
		- มีคู่(อาศัยอยู่ร่วมกัน)
ระดับการศึกษา	หมายถึง	ระดับการศึกษาที่จบสูงสุดก่อนวันที่เก็บข้อมูล
	ประกอบด้วย	- ไม่ได้ศึกษา
		- ประถมศึกษา
		- มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส/ปทศ./อนุปริญญา
		- ปริญญาตรี
		- สูงกว่าปริญญาตรี
สถานะทางเศรษฐกิจ	หมายถึง	การรับรู้ต่อการเปรียบเทียบระดับรายรับและรายจ่าย
	ประกอบด้วย	- ขาดแคลน (รายจ่ายสูงกว่ารายรับมาก)
		- พอมีพอกิน (รายรับใกล้เคียงกับรายจ่าย)
		- เหลือใช้ (รายรับสูงกว่ารายจ่ายมาก)
ระดับรายรับ	หมายถึง	รายรับเฉลี่ยต่อเดือน
		แบ่งเป็นช่วง 7 ช่วง
	ประกอบด้วย	- ไม่เกิน 10,000 บาท
		- มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท
		- มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท
		- มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท
		- มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท
		- มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท
		- มากกว่า 320,000 บาท
ค่าใช้จ่าย	หมายถึง	จำนวนเงิน (บาท) ทั้งหมดที่เสียไปต่อเดือนโดยเฉลี่ย
		ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

ระดับความเชื่อทางศาสนา หมายถึง		ปริมาณความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ซึ่งเป็นหลัก สำคัญทางศาสนา ได้แก่ ความเป็นสิ่งที่ดีที่สุดใน พระรัตนตรัย กฎแห่งกรรม นรกสวรรค์ ชาตินี้ชาติหน้า และ นิพพาน
ระดับการปฏิบัติทางศาสนา หมายถึง		การรายงานปริมาณการปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึง ปริมาณความเป็นไปได้ที่จะกระทำหรือคว้น การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ตามหลักสำคัญทางศาสนา ได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล 5 และการฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา
ระดับการเล่นพนัน หมายถึง		สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนโดยเฉลี่ย ต่อ ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
ประเภทของการพนัน หมายถึง		การพนันประเภทต่างๆ
	ประกอบด้วย	<ul style="list-style-type: none"> - สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ - หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ - พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย - พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต - บ่อนออนไลน์ - แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)
ความถี่ หมายถึง		การรายงานปริมาณการปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึง ความถี่ในการเล่นพนันประเภทต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
	ประกอบด้วย	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เคย - ครั้งคราว - ประจำ
ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนัน หมายถึง		จำนวนเงิน (บาท) ที่เสียไปกับการพนันต่อเดือนโดยเฉลี่ย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
การเล่นพนัน หมายถึง		สิ่งใดก็ตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามหมายถึงการเล่นพนัน
การไปวัด หมายถึง		การไปวัดเพื่อทำบุญตามจุดที่วัดจัดไว้ในโอกาสปกติ

รูปแบบการศึกษา

กรอบแนวทางการวิจัยในภาพรวม

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้วางแผนกำหนดกรอบประเด็นมุ่งศึกษาในแต่ละวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับการปฏิบัติทางศาสนา ตามตัวแปรต่างๆ		- พุทธศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- Pearson product-moment correlation coefficient
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับความเชื่อทางศาสนา ตามตัวแปรต่างๆ		- พุทธศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- Pearson product-moment correlation coefficient
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการเล่นพนัน ตามตัวแปรต่างๆ		- พุทธศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- t-test - ANOVA - Chi-Square
4. เพื่อวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนา	- ระดับการปฏิบัติทางศาสนา	- พุทธศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. เพื่อวัดระดับความเชื่อทางศาสนา	- ระดับความเชื่อทางศาสนา	- พุทธศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ ของการวิจัย	ตัวแปร ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	แนวทาง การวิเคราะห์ ข้อมูล
6. เพื่อวัดระดับการเล่น พนัน	- ระดับการเล่นพนัน	- พุทธ ศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
7. เพื่อสำรวจพฤติกรรม การเล่นพนัน	- ประเภทของการ พนันที่เคยเล่น - ความถี่	- พุทธ ศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ความถี่ - ร้อยละ
	- ค่าใช้จ่ายในการเล่น พนัน	- พุทธ ศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
8. เพื่อสำรวจปัจจัยส่วน บุคคล	- เพศ - อายุ - สถานภาพด้านชีวิตคู่ - ระดับการศึกษา - สถานะทางเศรษฐกิจ - รัดับรายรับ	- พุทธ ศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ความถี่ - ร้อยละ
	- ค่าใช้จ่าย	- พุทธ ศาสนิกชน	- แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

พื้นที่ ประชากร ขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

พื้นที่การทำวิจัย

พื้นที่การทำวิจัยครั้งนี้ คือ วัดในกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้เลือกวัดในกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่วิจัย เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของไทยและมีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด กรุงเทพมหานครมีวัดทั้งสิ้น 450 แห่ง (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557) (วัดพระศรีรัตนศาสดารามไม่ถือเป็นวัดเพราะไม่มีที่อยู่ของสงฆ์) โดยผู้วิจัยได้เลือกวัดจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง

ประชากร

บุคคลที่มีสัญชาติไทย มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการระบุในบัตรประชาชนว่านับถือศาสนาพุทธ ที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครในช่วง พ.ศ. 2558 ยกเว้นบุคคลที่มีสถานะเป็นพระสงฆ์ สามเณร และแม่ชี (ไม่ทราบจำนวนประชากร)

ขนาดตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างในงานวิจัยนี้พิจารณาจากความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลตามระยะเวลาการดำเนินงานและงบประมาณที่ได้รับ โดยให้มีขนาดตัวอย่างที่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ทั้งนี้ย่อมไม่ต่ำกว่าขนาดตัวอย่างที่คำนวณจากจำนวนประชากรที่มีจำนวนมาก ตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1973 : 1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 (ซึ่งประมาณแล้วไม่ต่ำกว่า 400 ตัวอย่าง) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วได้กำหนดให้ขนาดตัวอย่างในงานวิจัยนี้เท่ากับ 1,600 ตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีจำนวนมากและอยู่กระจัดกระจาย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกตัวอย่างหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นแรก ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่เขตทั้ง 50 เขตของกรุงเทพมหานคร ออกเป็นกลุ่มเขตตามความผูกพันทางด้านพื้นที่และความเป็นมาของแต่ละเขต เขตหลายเขตเกิดจากการแบ่งพื้นที่ของเขตเก่าเก่ามาสร้างเป็นเขตใหม่ เช่น เขตบางเขนเดิมได้แบ่งพื้นที่ไปเป็นเขตจตุจักร เขตสายไหม เขตดอนเมือง และเขตหลักสี่ เขตบางกะปิเดิมได้แบ่งพื้นที่ไปเป็นเขตสะพานสูง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตวังทองหลาง และเขตลาดพร้าว โดยแบ่งกลุ่มเขตตามการศึกษาของแอนนา จุมพลเสถียร และคณะ (2554: 491) ซึ่งแบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็น 10 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีเขตจำนวน 4-6 เขต ดังนี้

กลุ่มที่ 1	เขตพระนครศรีอยุธยา เขตปทุมธานี เขตลพบุรี เขตสิงห์บุรี เขตชัยนาท เขตสุพรรณบุรี เขตอ่างทอง เขตวิเศษชัยชาญ เขตมัญจาคีรี เขตมหาราช
กลุ่มที่ 2	เขตพญาไท เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตราชเทวี เขตปทุมวัน
กลุ่มที่ 3	เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตสาทร เขตบางคอแหลม
กลุ่มที่ 4	เขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตวัฒนา เขตสวนหลวง เขตบางนา เขตประเวศ
กลุ่มที่ 5	เขตบางเขน เขตจตุจักร เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่
กลุ่มที่ 6	เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตวังทองหลาง เขตลาดพร้าว
กลุ่มที่ 7	เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตลาดกระบัง
กลุ่มที่ 8	เขตชนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด
กลุ่มที่ 9	เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตภาษีเจริญ เขตบางแค เขตหนองแขม
กลุ่มที่ 10	เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตจอมทอง เขตราษฎร์บูรณะ เขตทุ่งครุ

จากนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจำนวนวัดในแต่ละกลุ่มเขต โดยอ้างอิงจากบัญชีรายชื่อวัดทั่วประเทศของ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2557) พบว่า

กลุ่มที่ 1	มีจำนวนวัด	71	แห่ง
กลุ่มที่ 2	มีจำนวนวัด	16	แห่ง
กลุ่มที่ 3	มีจำนวนวัด	30	แห่ง
กลุ่มที่ 4	มีจำนวนวัด	27	แห่ง
กลุ่มที่ 5	มีจำนวนวัด	22	แห่ง
กลุ่มที่ 6	มีจำนวนวัด	18	แห่ง
กลุ่มที่ 7	มีจำนวนวัด	46	แห่ง
กลุ่มที่ 8	มีจำนวนวัด	101	แห่ง
กลุ่มที่ 9	มีจำนวนวัด	73	แห่ง
กลุ่มที่ 10	มีจำนวนวัด	46	แห่ง
	รวมจำนวนวัดในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น	450	แห่ง
	(จำนวนนี้ไม่รวมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม)		

จากนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจำนวนวัดที่จะเลือกในแต่ละกลุ่มเขต โดยจะเลือกจำนวนประมาณ

ร้อยละ 9 ของจำนวนวัดในแต่ละกลุ่มเขตพบว่า

กลุ่มที่ 1	เลือกวัด	6	แห่ง
กลุ่มที่ 2	เลือกวัด	1	แห่ง
กลุ่มที่ 3	เลือกวัด	3	แห่ง
กลุ่มที่ 4	เลือกวัด	2	แห่ง

กลุ่มที่ 5	เลือกวัด	2	แห่ง
กลุ่มที่ 6	เลือกวัด	2	แห่ง
กลุ่มที่ 7	เลือกวัด	4	แห่ง
กลุ่มที่ 8	เลือกวัด	9	แห่ง
กลุ่มที่ 9	เลือกวัด	7	แห่ง
กลุ่มที่ 10	เลือกวัด	4	แห่ง
รวมจำนวนวัดในกรุงเทพมหานครที่เลือกทั้งสิ้น		40	แห่ง

จากนั้น ผู้วิจัยสุ่มวัดในแต่ละกลุ่มเขตตามจำนวนวัดที่ได้กำหนดไว้

จากนั้นผู้วิจัยได้คำนวณหาจำนวนตัวอย่างของพุทธศาสนิกชนที่ไปวัดในแต่ละแห่ง แต่เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรพุทธศาสนิกชนที่ไปวัดแต่ละแห่ง ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนตัวอย่างของวัดแต่ละแห่งเท่ากัน โดยมีจำนวนตัวอย่างของวัดแต่ละแห่งเท่ากับจำนวนตัวอย่างรวมหารด้วยจำนวนวัดที่เลือกทั้งหมด ซึ่งเท่ากับ $1,600 / 40 = 40$ ตัวอย่าง

เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ส่วนหนึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ส่วนหนึ่งเป็นการนำเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างไว้แล้วมาปรับปรุง แบบสอบถามนี้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านและตอบแบบสอบถามเอง ผู้วิจัยจัดสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพด้านชีวิตคู่ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับรายได้ และค่าใช้จ่าย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมตัวเลข
- ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวเลือกอายุไม่ถึง 15 ปี และการนับถือศาสนาไว้ หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า อายุไม่ถึง 15 ปี หรือ นับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธ ได้มีการระบุในแบบสอบถามว่า “สิ้นสุดการสอบถาม”
- แบบสอบถามส่วนนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
- ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการเล่นพนัน
- ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมตัวเลข
- แบบสอบถามส่วนนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

- ตอนที่ 3 ข้อมูลระดับความเชื่อทางศาสนา
ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
- ตอนที่ 4 ข้อมูลระดับการปฏิบัติทางศาสนา
ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

เครื่องมือที่ใช้วัดระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ (2540) ในงานวิจัยเรื่อง “ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต” เดิมเป็นแบบสอบถาม 30 ข้อ แบ่งเป็นแบบสอบถามความเชื่อทางศาสนา 10 ข้อ การปฏิบัติทางศาสนา 10 ข้อ และรูปแบบการดำเนินชีวิตแนวพุทธ 10 ข้อ (ในการวิจัยนี้จะใช้เฉพาะสองส่วนแรก) ผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกถามว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อในระดับใด แบบสอบถามชุดนี้นิยมนำมาใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัยอื่นในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวัดระดับความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางศาสนา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อกำหนดตัวแปรในการวิจัย
2. ทบทวนวรรณกรรมทั้งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ให้นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรการวิจัยที่กำหนดขึ้น และกำหนดประเด็นย่อยของตัวแปรการวิจัยที่ต้องการทำการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งกำหนดระดับการวัดของตัวแปร
4. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง
5. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
6. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คุณภาพของเครื่องมือพิจารณาจากความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (index of item/objective congruence)
7. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
8. ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient)
9. ปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการทดลองใช้แบบสอบถาม
10. สร้างแบบสอบถามฉบับจริง จัดพิมพ์และทำสำเนาตามจำนวนตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการทอแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดแต่ละแห่งที่เลือกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนที่ไปวัดโดยวิธีการทอแบบสอบถาม
2. หาข้อมูลตำแหน่งของวัดและเวลาโดยประมาณที่สามารถพบกลุ่มตัวอย่างในวัดแต่ละแห่งที่เลือก
3. เดินทางไปพบกลุ่มตัวอย่าง
4. เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างให้แนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม
5. มอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และรอรับแบบสอบถามคืน หากกลุ่มตัวอย่างมีคำถามให้อธิบายหรือชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติม
6. เมื่อรับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วให้ตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม หากไม่ครบถ้วนให้ขอความกรุณาจากกลุ่มตัวอย่างตอบให้ครบถ้วนและกล่าวขอบคุณ
7. เก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนตามจำนวนตัวอย่างของวัดแต่ละแห่งที่เลือกและครบทุกวัดที่เลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายจากแบบสอบถาม

ระดับความเชื่อทางศาสนา

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ข้อคำถามมีความหมายด้านบวก ได้แก่ข้อ 1, 2, 5, 7 และ 10 โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน
เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน

กรณีนี้ 2 ข้อคำถามมีความหมายด้านลบ ได้แก่ข้อ 3, 4, 6, 8 และ 9 โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน
เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน

ข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วง 10 – 50 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาหารจำนวนข้อ จะได้ค่าเฉลี่ย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1 – 5 ผู้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมาก หมายถึง มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่าผู้ที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อย

ระดับการปฏิบัติทางศาสนา

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ข้อคำถามมีความหมายด้านบวก ได้แก่ข้อ 7 และ 10 โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน
เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน

กรณีที่ 2 ข้อคำถามมีความหมายด้านลบ ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 และ 9 โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน
เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน

ข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วง 10 – 50 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาหารจำนวนข้อ จะได้ค่าเฉลี่ย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1 – 5 ผู้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมาก หมายถึง มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่าผู้ที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล (ตอนที่ 1) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลการเล่นพนัน(ตอนที่ 2) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลระดับความเชื่อทางศาสนา (ตอนที่ 3) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
4. ข้อมูลระดับการปฏิบัติทางศาสนา (ตอนที่ 4) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
5. การเปรียบเทียบระดับการเล่นพนัน ตามตัวแปรต่างๆวิเคราะห์ด้วยการหาค่า Chi-Square, t-test และ ANOVA นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
6. การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับการปฏิบัติทางศาสนาตามตัวแปรต่างๆ วิเคราะห์ด้วยการหาค่า Pearson product-moment correlation coefficient นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง
7. การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันและระดับความเชื่อทางศาสนาตามตัวแปรต่างๆ วิเคราะห์ด้วยการหาค่า Pearson product-moment correlation coefficient นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

1. การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
2. การสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
3. การเปรียบเทียบความถี่ในการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
4. การวัดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
5. การเปรียบเทียบระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
6. การวัดและเปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
7. การวัดและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
8. การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

1. การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในส่วนของ อายุ เพศ สถานภาพด้านชีวิตคู่ ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	145	9.06
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	465	29.06
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	569	35.56
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	295	18.44
	มากกว่า 65 ปี	126	7.88
เพศ	ชาย	736	46.00
	หญิง	864	54.00
สถานภาพด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	640	40.00
	มีคู่	940	60.00
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	64	4.00
	ประถมศึกษา	283	17.69
	มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา	643	40.19
	ปริญญาตรี	515	32.19
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	5.94
สถานะทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	178	11.13
	พอมีพอกิน	1276	79.75
	เหลือใช้	146	9.13
ระดับรายรับต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	421	26.31
	มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท	545	34.06
	มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท	422	26.38
	มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท	146	9.13
	มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท	42	2.63
	มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท	14	0.88
	มากกว่า 320,000 บาท	10	0.63
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	722	45.13
	มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท	412	32.00
	มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท	233	14.56
	มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท	84	5.25
	มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท	39	2.44

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท	8	0.50
มากกว่า 320,000 บาท	2	0.13

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ในส่วนของอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.56 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปี – 35 ปี, มากกว่า 50 ปี – 65 ปี, ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี และมากกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.06, 18.44, 9.06 และ 7.88 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ในส่วนของเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่เหลือเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของสถานภาพด้านชีวิตคู่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคู่ คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่เหลือไม่มีคู่ คิดเป็นร้อยละ 40.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของระดับการศึกษาที่จบสูงสุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับสูงสุดระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 40.19 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี, ประถมศึกษา, สูงกว่าปริญญาตรี และไม่ได้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.19, 17.69, 5.94 และ 4.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ในส่วนของสถานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานะทางเศรษฐกิจ (ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปรียบเทียบระดับรายรับและรายจ่ายของตน) อยู่ในระดับพอมีพอกิน คิดเป็นร้อยละ 79.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีสถานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับขาดแคลน และเหลือใช้ คิดเป็นร้อยละ 11.13 และ 9.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ในส่วนของระดับรายรับต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท, มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท และมากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.38, 26.31, 9.13, 2.63, 0.88 และ 0.63 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ในส่วนของระดับรายจ่ายต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000

บาท, มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท, มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท และมากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.00, 14.56, 5.25, 2.44, 0.50 และ 0.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

รายจ่ายต่อเดือนนั้นเก็บข้อมูลจำนวนตัวเลขค่าใช้จ่ายต่อเดือนจริง (ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเป็นช่วงของระดับรายจ่ายต่อเดือนภายหลังเพื่อการนำเสนอข้อมูล) พบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	700.00	ค่าสูงสุด	1,000,000.00
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	21,269.41	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	36,229.00
5% Trimmed Mean	16,664.21		
ค่าฐานนิยม	10,000.00	ค่ามัธยฐาน	13,000.00

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของค่าใช้จ่ายต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 13,000 บาท

2. การสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของการพนันที่เล่น และความถี่ในการเล่น ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของการพนันที่เล่น และความถี่ในการเล่น

ประเภทของการพนันที่เล่น	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น		
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ
สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ	573 (35.81)	854 (53.37)	173 (10.81)
หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ	799 (49.94)	653 (40.81)	148 (9.25)
พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย	1,436 (89.75)	141 (8.81)	23 (1.44)

ประเภทของการพนันที่เล่น	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น		
พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต	1,439 (89.94)	138 (8.63)	23 (1.44)
บ่อนออนไลน์	1,500 (93.75)	77 (4.81)	23 (1.44)
แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)	1,426 (89.13)	141 (8.81)	33 (2.06)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเล่นพนันชนิดต่างๆ (แบ่งเป็น ไม่เคย, ครั้งคราว และประจำ) ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ดังนี้

ในส่วนของสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ส่วนใหญ่เล่นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 53.37 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของหวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่น คิดเป็นร้อยละ 49.94 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของพนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่น คิดเป็นร้อยละ 89.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของพนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่น คิดเป็นร้อยละ 89.94 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของบ่อนออนไลน์ ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่น คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนของแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่น คิดเป็นร้อยละ 89.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นพนันในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา หากนำมาเปรียบเทียบระหว่างการพนันชนิดต่างๆ พบว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันที่มีสัดส่วนการไม่เคยเล่นต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 35.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ, แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์), พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต และบ่อนออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 49.94, 89.13, 89.75, 89.94 และ 93.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยไม่จำแนกความถี่ในการเล่นพนันตามประเภทการพนัน แต่ให้ถือว่าหากมีการเล่นการพนันประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันประจำ และหากมีการเล่นพนันประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นครั้งคราวแต่ไม่มีการเล่นพนันประเภทใดเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันครั้งคราว กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและความถี่ในการเล่นพนันใดๆ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่นพนันใดๆ

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่นพนันใดๆ			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	61 (42.07)	70 (48.28)	14 (9.66)	145 (100.00)
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	147 (31.61)	247 (53.12)	71 (15.27)	465 (100.00)
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	144 (25.31)	330 (58.00)	95 (16.70)	569 (100.00)
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	59 (20.00)	175 (59.32)	61 (20.68)	295 (100.00)
	มากกว่า 65 ปี	53 (42.06)	67 (53.17)	6 (4.76)	126 (100.00)
เพศ	ชาย	192 (26.09)	417 (56.66)	127 (17.26)	736 (100.00)
	หญิง	272 (31.48)	472 (54.63)	120 (13.89)	864 (100.00)
สถานภาพ ด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	233 (36.41)	323 (50.47)	84 (13.13)	640 (100.00)
	มีคู่	231 (24.06)	566 (58.96)	163 (16.98)	940 (100.00)
ระดับการศึกษา ที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	26 (40.63)	22 (34.38)	16 (25.00)	64 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่นพนันใดๆ			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
	ประถมศึกษา	80 (28.27)	157 (55.48)	46 (16.25)	283 (100.00)
	มัธยมศึกษา/ฯลฯ	148 (23.02)	388 (60.34)	107 (16.64)	643 (100.00)
	ปริญญาตรี	176 (34.17)	270 (52.43)	69 (13.40)	515 (100.00)
	สูงกว่าปริญญาตรี	34 (35.79)	52 (54.74)	9 (9.47)	95 (100.00)
สถานะ ทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	69 (38.76)	83 (46.63)	26 (14.61)	178 (100.00)
	พอมือพอกิน	342 (26.80)	751 (58.86)	183 (14.34)	1276 (100.00)
	เหลือใช้	53 (36.30)	55 (37.67)	38 (26.03)	146 (100.00)
ระดับรายรับ ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	155 (36.82)	221 (52.49)	45 (10.69)	421 (100.00)
	>10,000 บาท – 20,000 บาท	124 (22.75)	336 (61.65)	85 (15.60)	545 (100.00)
	>20,000 บาท – 40,000 บาท	122 (28.91)	213 (50.47)	87 (20.62)	422 (100.00)
	>40,000 บาท – 80,000 บาท	37 (25.34)	86 (58.90)	23 (15.75)	146 (100.00)
	>80,000 บาท – 160,000 บาท	15 (35.71)	24 (57.14)	3 (7.14)	42 (100.00)
	>160,000 บาท – 320,000 บาท	7 (50.00)	5 (35.71)	2 (14.29)	14 (100.00)
	>320,000 บาท	4 (40.00)	4 (40.00)	2 (20.00)	10 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่นพนันใดๆ			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
ระดับค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	251	382	89	722
		(34.76)	(52.91)	(12.33)	(100.00)
	>10,000 บาท – 20,000 บาท	128	289	95	412
		(25.00)	(56.45)	(18.55)	(100.00)
	>20,000 บาท – 40,000 บาท	46	146	41	233
		(19.74)	(62.66)	(17.60)	(100.00)
	>40,000 บาท – 80,000 บาท	25	48	11	84
		(29.76)	(57.14)	(13.10)	(100.00)
	>80,000 บาท – 160,000 บาท	9	23	7	39
	(23.08)	(58.97)	(17.95)	(100.00)	
>160,000 บาท – 320,000 บาท	5	1	2	8	
	(62.50)	(12.50)	(25.00)	(100.00)	
>320,000 บาท	0	0	2	2	
	(0.00)	(0.00)	(100.00)	(100.00)	
	รวม	464	889	247	1,600
		(29.00)	(55.56)	(15.44)	(100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เล่นการพนันใดๆ เป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 55.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ไม่เคย และประจำ คิดเป็นร้อยละ 29.00 และ 15.44 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เล่นการพนันใดๆ เป็นครั้งคราว รองลงมาคือ ไม่เคย และประจำ ตามลำดับ สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 50 ปี – 65 ปี ส่วนใหญ่เล่นการพนันใดๆ เป็นครั้งคราว รองลงมาคือ เล่นประจำ และไม่เคยเล่น ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท ทั้งสองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ รองลงมาคือ เล่นครั้งคราว และเล่นประจำ ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ และเล่นครั้งคราว เท่ากัน รองลงมาคือ เล่นประจำ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ รองลงมาคือ เล่นประจำ และเล่นครั้งคราว ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท ทั้งหมดเล่นการพนัน ใดๆ ประจำ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยอายุ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.07 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือมากกว่า 65 ปี, มากกว่า 20 ปี – 35 ปี, มากกว่า 35 ปี – 50 ปี และมากกว่า 50 ปี – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.06, 31.61, 25.31 และ 20.00 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยเพศ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 31.48 ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 26.09 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานภาพด้านชีวิตคู่ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพด้านชีวิตคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่ คิดเป็นร้อยละ 36.41 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่ รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างมีคู่ คิดเป็นร้อยละ 24.06 ของกลุ่มตัวอย่างมีคู่

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.63 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษา รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 35.79, 34.17, 28.27 และ 23.02 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานะทางเศรษฐกิจ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจขาดแคลน คิดเป็นร้อยละ 38.76 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจขาดแคลน รองลงมาคือ เหลือใช้ และพอมีพอกิน คิดเป็นร้อยละ 36.30 และ 26.80 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับรายรับต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ มากกว่า 320,000 บาท, ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00, 36.82, 35.71, 28.91, 25.34 และ 22.75 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.50 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท และมากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.76, 29.76, 25.00, 23.08, 19.74 และ 0.00 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน ตามลำดับ

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยจำแนกความถี่ในการเล่นพนันตามประเภทการพนันที่ผิดกฎหมาย โดยให้ถือว่าหากมีการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายเป็นประจำ และหากมีการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นครั้งคราวแต่ไม่มีการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายประเภทใดเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายเป็นครั้งคราว ในที่นี้การพนันที่ผิดกฎหมายได้แก่ หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต, บ่อนออนไลน์ และแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและความถี่ในการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่น การพนันที่ผิดกฎหมาย

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น การพนันที่ผิดกฎหมาย			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	85 (58.62)	49 (33.79)	11 (7.59)	145 (100.00)
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	210 (45.16)	201 (43.23)	54 (11.61)	465 (100.00)
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	255 (44.82)	243 (42.71)	71 (12.48)	569 (100.00)
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	124 (42.03)	133 (45.08)	38 (12.88)	295 (100.00)
	มากกว่า 65 ปี	78 (61.90)	46 (36.51)	2 (1.59)	126 (100.00)
เพศ	ชาย	336 (45.65)	306 (41.58)	94 (12.77)	736 (100.00)
	หญิง	416 (48.15)	366 (42.36)	82 (9.49)	864 (100.00)
สถานภาพ ด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	337 (52.66)	246 (38.44)	57 (8.91)	640 (100.00)
	มีคู่	415 (43.23)	426 (44.38)	119 (12.40)	940 (100.00)
ระดับการศึกษา ที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	37 (57.81)	12 (18.75)	15 (23.44)	64 (100.00)
	ประถมศึกษา	127 (44.88)	122 (43.11)	34 (12.01)	283 (100.00)
	มัธยมศึกษา/ฯลฯ	269 (41.84)	296 (46.03)	78 (12.13)	643 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น			
		การพนันที่ผิดกฎหมาย			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
	ปริญญาตรี	261 (50.68)	210 (40.78)	44 (8.54)	515 (100.00)
	สูงกว่าปริญญาตรี	58 (61.05)	32 (33.68)	5 (5.26)	95 (100.00)
สถานะ ทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	100 (56.18)	57 (32.02)	21 (11.80)	178 (100.00)
	พอมีพอกิน	576 (45.14)	578 (45.30)	122 (9.56)	1276 (100.00)
	เหลือใช้	76 (52.05)	37 (25.34)	33 (22.60)	146 (100.00)
ระดับรายรับ ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	237 (56.29)	146 (34.68)	38 (9.03)	421 (100.00)
	>10,000 บาท – 20,000 บาท	222 (40.73)	260 (47.71)	63 (11.56)	545 (100.00)
	>20,000 บาท – 40,000 บาท	182 (43.13)	187 (44.31)	53 (12.56)	422 (100.00)
	>40,000 บาท – 80,000 บาท	73 (50.00)	56 (38.36)	17 (11.64)	146 (100.00)
	>80,000 บาท – 160,000 บาท	26 (61.90)	14 (33.33)	2 (4.76)	42 (100.00)
	>160,000 บาท – 320,000 บาท	8 (57.14)	5 (35.71)	1 (7.14)	14 (100.00)
	>320,000 บาท	4 (40.00)	4 (40.00)	2 (20.00)	10 (100.00)
	ระดับค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	385 (53.32)	265 (36.70)	72 (9.97)
>10,000 บาท – 20,000 บาท		210 (41.02)	235 (45.90)	67 (13.09)	412 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น การพนันที่ผิดกฎหมาย			
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
>20,000 บาท – 40,000 บาท	93 (39.91)	118 (50.64)	22 (9.44)	233 (100.00)
>40,000 บาท – 80,000 บาท	40 (47.62)	37 (44.05)	7 (8.33)	84 (100.00)
>80,000 บาท – 160,000 บาท	19 (48.72)	16 (41.03)	4 (10.26)	39 (100.00)
>160,000 บาท – 320,000 บาท	5 (62.50)	1 (12.50)	2 (25.00)	8 (100.00)
>320,000 บาท	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (100.00)	2 (100.00)
รวม	752 (47.00)	672 (42.00)	176 (11.00)	1,600 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 47.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ เล่นครั้งคราว และเล่นประจำ คิดเป็นร้อยละ 42.00 และ 11.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย รองลงมาคือ เล่นเป็นครั้งคราว และเล่นประจำ ตามลำดับ สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 50 ปี – 65 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพด้านชีวิตคู่แบบ มีคู่, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา, กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจพอมีพอกิน, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท ส่วนใหญ่เล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ครั้งคราว รองลงมาคือ ไม่เคย และประจำ ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย และเล่นครั้งคราว เท่ากัน รองลงมาคือ เล่นประจำ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย รองลงมาคือ เล่นประจำ และเล่นครั้งคราว ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท ทั้งหมดเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ประจำ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยอายุ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.90 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี, มากกว่า 20 ปี – 35 ปี, มากกว่า 35 ปี – 50 ปี และมากกว่า 50 ปี – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.62, 45.16, 44.82 และ 42.03 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยเพศ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 48.15 ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.65 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานภาพด้านชีวิตคู่ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพด้านชีวิตคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่ คิดเป็นร้อยละ 52.66 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่ รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างมีคู่ คิดเป็นร้อยละ 43.23 ของกลุ่มตัวอย่างมีคู่

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.05 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดดังกล่าว รองลงมาคือ ไม่ได้ศึกษา, ปริญญาตรี, ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 57.81, 50.68, 44.88 และ 41.84 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานะทางเศรษฐกิจ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจขาดแคลน คิดเป็นร้อยละ 56.18 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดังกล่าว รองลงมาคือ เหลือใช้ และพอมีพอกิน คิดเป็นร้อยละ 52.05 และ 45.14 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับรายรับต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.90 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท, ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท และ มากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.14, 56.29, 50.00, 43.13, 40.73 และ 40.00 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.50 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท และ มากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.32, 48.72, 47.62, 41.02, 39.91 และ 0.00 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน ตามลำดับ

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยจำแนกความถี่ในการเล่นพนันตามประเภทการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) โดยให้ถือว่าหากมีการเล่นการพนันอย่างหนักประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันอย่างหนักเป็นประจำ และหากมีการเล่นพนันอย่างหนักประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นครั้งคราวแต่ไม่มีการเล่นพนันอย่างหนักประเภทใดเป็นประจำให้ถือว่ามีการเล่นพนันอย่างหนักเป็นครั้งคราว ในที่นี้การพนันอย่างหนักได้แก่ พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต, บ่อนออนไลน์ และแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน

มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและความถี่ในการเล่นการพนันอย่างหนัก ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความถี่ในการเล่น การพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น การพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	101 (69.66)	36 (24.83)	8 (5.52)	145 (100.00)
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	360 (77.42)	87 (18.71)	18 (3.87)	465 (100.00)
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	480 (84.36)	64 (11.25)	25 (4.39)	569 (100.00)
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	247 (83.73)	35 (11.86)	13 (4.41)	295 (100.00)
	มากกว่า 65 ปี	121 (96.03)	4 (3.17)	1 (0.79)	126 (100.00)
เพศ	ชาย	570 (77.45)	127 (17.26)	39 (5.30)	736 (100.00)
	หญิง	739 (85.53)	99 (11.46)	26 (3.01)	864 (100.00)
สถานภาพ ด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	516 (80.63)	100 (15.63)	24 (3.75)	640 (100.00)
	มีคู่	793 (82.60)	126 (13.13)	41 (4.27)	940 (100.00)
ระดับการศึกษา ที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	50 (78.13)	6 (9.38)	8 (12.50)	64 (100.00)
	ประถมศึกษา	228 (80.57)	42 (14.84)	13 (4.59)	283 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่น การพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)			
		ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	มัธยมศึกษา/ฯลฯ	498 (77.45)	117 (18.20)	28 (4.35)	643 (100.00)
	ปริญญาตรี	446 (86.60)	56 (10.87)	13 (2.52)	515 (100.00)
	สูงกว่าปริญญาตรี	87 (91.58)	5 (5.26)	3 (3.16)	95 (100.00)
สถานะ ทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	140 (78.65)	28 (15.73)	10 (5.62)	178 (100.00)
	พอมีพอกิน	1047 (82.05)	185 (14.50)	44 (3.45)	1276 (100.00)
	เหลือใช้	122 (83.56)	13 (8.90)	11 (7.53)	146 (100.00)
ระดับรายรับ ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	349 (82.90)	57 (13.54)	15 (3.56)	421 (100.00)
	>10,000 บาท – 20,000 บาท	440 (80.73)	89 (16.33)	16 (2.94)	545 (100.00)
	>20,000 บาท – 40,000 บาท	341 (80.81)	58 (13.74)	23 (5.45)	422 (100.00)
	>40,000 บาท – 80,000 บาท	123 (84.25)	15 (10.27)	8 (5.48)	146 (100.00)
	>80,000 บาท – 160,000 บาท	38 (90.48)	3 (7.14)	1 (2.38)	42 (100.00)
	>160,000 บาท – 320,000 บาท	11 (78.57)	2 (14.29)	1 (7.14)	14 (100.00)
	>320,000 บาท	7 (70.00)	2 (20.00)	1 (10.00)	10 (100.00)
	ระดับค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	583 (80.75)	113 (15.65)	26 (3.60)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)			
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ	รวม
>10,000 บาท – 20,000 บาท	424 (82.81)	65 (12.70)	23 (4.49)	412 (100.00)
>20,000 บาท – 40,000 บาท	193 (82.83)	32 (13.73)	8 (3.43)	233 (100.00)
>40,000 บาท – 80,000 บาท	71 (84.52)	8 (9.52)	5 (5.95)	84 (100.00)
>80,000 บาท – 160,000 บาท	29 (74.36)	8 (20.51)	2 (5.13)	39 (100.00)
>160,000 บาท – 320,000 บาท	7 (87.50)	0 (0.00)	1 (12.50)	8 (100.00)
>320,000 บาท	2 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (100.00)
รวม	1,309 (81.81)	226 (14.12)	65 (4.06)	1,600 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) คิดเป็นร้อยละ 81.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ เล่นเป็นครั้งคราว และเล่นประจำ คิดเป็นร้อยละ 14.12 และ 4.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก รองลงมาคือ เล่นครั้งคราว และเล่นประจำ ตามลำดับ สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก รองลงมาคือ เล่นประจำ และเล่นครั้งคราว ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท ทั้งหมดไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยอายุ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 96.03 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ มากกว่า 35 ปี – 50 ปี, มากกว่า 50 ปี – 65 ปี, มากกว่า 20 ปี – 35 ปี และตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.36, 83.73, 77.42 และ 69.66 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยเพศ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85.53 ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.45 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานภาพด้านชีวิตคู่ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพด้านชีวิตคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างมีคู่ คิดเป็นร้อยละ 82.60 ของกลุ่มตัวอย่างมีคู่ รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่ คิดเป็นร้อยละ 80.63 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีคู่

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.58 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดดังกล่าว รองลงมาคือ ปริญญาตรี, ประถมศึกษา, ไม่ได้ศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 86.60, 80.57, 78.13 และ 77.45 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาที่จบสูงสุด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยสถานะทางเศรษฐกิจ และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจเหลือใช้ คิดเป็นร้อยละ 83.56 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดังกล่าว รองลงมาคือ พอมีพอกิน และขาดแคลน คิดเป็นร้อยละ 82.05 และ 78.65 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานะทางเศรษฐกิจ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับรายรับต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.48

ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, ไม่เกิน 10,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท และ มากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.25, 82.90, 80.81, 80.73, 78.57 และ 70.00 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับรายรับต่อเดือน ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างด้วยระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน และพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา สูงสุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว รองลงมาคือ มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท, มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท, มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท, มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท, ไม่เกิน 10,000 บาท และ มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.50, 84.52, 82.83, 82.81, 80.75 และ 74.36 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนนั้นเก็บข้อมูลจำนวนตัวเลขค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนจริง พบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	0.00	ค่าสูงสุด	1,000,000.00
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	1,592.78	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	25,225.93
5% Trimmed Mean	510.04		150.00
ค่าฐานนิยม	0.00	ค่ามัธยฐาน	

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 150 บาท

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
0 บาท	706	44.13
มากกว่า 0 บาท – 80 บาท	28	1.75
มากกว่า 80 บาท – 160 บาท	81	5.06
มากกว่า 160 บาท – 320 บาท	152	9.50
มากกว่า 320 บาท – 640 บาท	184	11.50
มากกว่า 640 บาท – 1,280 บาท	178	11.13
มากกว่า 1,280 บาท – 2,560 บาท	136	8.50
มากกว่า 2,560 บาท – 5,120 บาท	101	6.31
มากกว่า 5,120 บาท – 10,240 บาท	19	1.19
มากกว่า 10,240 บาท	15	0.94
รวม	1,600	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน 0 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 320 บาท – 640 บาท, มากกว่า 640 บาท – 1,280 บาท, มากกว่า 160 บาท – 320 บาท, มากกว่า 1,280 บาท – 2,560 บาท, มากกว่า 2,560 บาท – 5,120 บาท, มากกว่า 80 บาท – 160 บาท, มากกว่า 0 บาท – 80 บาท, มากกว่า 5,120 บาท – 10,240 บาท และ มากกว่า 10,240 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.50, 11.13, 9.50, 8.50, 6.31, 5.06, 1.75, 1.19 และ 0.94 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 894 คน ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนนั้นเก็บข้อมูลจำนวนตัวเลขค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนจริง พบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน จำนวนทั้งสิ้น 894 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	700.00	ค่าสูงสุด	1,000,000.00
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	2,850.62	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	33,702.38
5% Trimmed Mean	1,109.74		
ค่าฐานนิยม	1,000.00	ค่ามัธยฐาน	650.00

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 650 บาท

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน จำนวนทั้งสิ้น 894 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน
จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 0 บาท – 80 บาท	28	3.13
มากกว่า 80 บาท – 160 บาท	81	9.06
มากกว่า 160 บาท – 320 บาท	152	17.00
มากกว่า 320 บาท – 640 บาท	184	20.58
มากกว่า 640 บาท – 1,280 บาท	178	19.91
มากกว่า 1,280 บาท – 2,560 บาท	136	15.21
มากกว่า 2,560 บาท – 5,120 บาท	101	11.30
มากกว่า 5,120 บาท – 10,240 บาท	19	2.13
มากกว่า 10,240 บาท	15	1.68
รวม	894	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 320 บาท – 640 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.58 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 640 บาท – 1,280 บาท, มากกว่า 160 บาท – 320 บาท, มากกว่า 1,280 บาท

– 2,560 บาท, มากกว่า 2,560 บาท – 5,120 บาท, มากกว่า 80 บาท – 160 บาท, มากกว่า 0 บาท – 80 บาท, มากกว่า 5,120 บาท – 10,240 บาท และ มากกว่า 10,240 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.91, 17.00, 15.21, 11.30, 9.06, 3.13, 2.13 และ 1.68 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบความถี่ในการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบความถี่ในการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์โดยการทดสอบความอิสระ (Test of Independence) ด้วยการทดสอบ Chi-Square ในตัวแปรเชิงกลุ่ม 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรความถี่ในการเล่นพนัน และตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งการทดสอบตามข้อมูลความถี่ในการเล่นพนันในแต่ละกลุ่มประเภทพนัน ได้แก่ การพนันใดๆ (ข้อมูลตามตารางที่ 4.3) การพนันที่ผิดกฎหมาย (ข้อมูลตามตารางที่ 4.4) และการพนันอย่างหนัก (ข้อมูลตามตารางที่ 4.5) โดยมีการจัดกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคลบางปัจจัยใหม่ให้มีความเหมาะสมกับการทดสอบ Chi-Square

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีการวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับความถี่ในการเล่นพนัน ตามแต่ละกลุ่มประเภทพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับความถี่ในการเล่นพนัน ตามแต่ละกลุ่มประเภทพนัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	Pearson Chi-Square Asymp. Sig. (2-tailed)		
	การพนันใดๆ	การพนันที่ผิดกฎหมาย	การพนันอย่างหนัก
อายุ	0.000*	0.000*	0.000*
เพศ	0.027*	0.107	0.000*
สถานภาพด้านชีวิตคู่	0.000*	0.001*	0.343
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด	0.000*	0.000*	0.000*
สถานะทางเศรษฐกิจ	0.000*	0.000*	0.038*
ระดับรายรับต่อเดือน	0.000*	0.000*	0.324
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน	0.000*	0.000*	0.664

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.8 พิจารณาค่า Pearson Chi-Square Asymp. Sig. (2-tailed) หากน้อยกว่า 0.05 จะแสดงให้เห็นว่า ความถี่ในการเล่นพนันขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านนั้นๆ ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ, เพศ, สถานภาพด้านชีวิตคู่, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, สถานะทางเศรษฐกิจ, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีความถี่ในการเล่นพนันใดๆ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ, สถานภาพด้านชีวิตคู่, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, สถานะทางเศรษฐกิจ, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีความถี่ในการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ, เพศ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และสถานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความถี่ในการเล่นพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การวัดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับการเล่นพนัน หมายถึง สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน โดยเฉลี่ย ต่อค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันรวมกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ) โดยเฉลี่ย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีหน่วยเป็นร้อยละ คำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน (บาท)} \times 100}{\text{ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน (บาท)} + \text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาท)}}$$

ระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	0.00	ค่าสูงสุด	90.91
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	5.03	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.12
5% Trimmed Mean	3.62		
ค่าฐานนิยม	0.00	ค่ามัธยฐาน	0.92

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ร้อยละ 0.92

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเล่นพนัน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเล่นพนัน

ระดับการเล่นพนัน	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยละ 0	706	44.13
มากกว่า ร้อยละ 0 – ร้อยละ 5	468	29.25
มากกว่า ร้อยละ 5 – ร้อยละ 10	179	11.19
มากกว่า ร้อยละ 10 – ร้อยละ 15	64	4.00
มากกว่า ร้อยละ 15 – ร้อยละ 20	72	4.50
มากกว่า ร้อยละ 20 – ร้อยละ 25	40	2.50
มากกว่า ร้อยละ 25 – ร้อยละ 30	25	1.56
มากกว่า ร้อยละ 30 – ร้อยละ 35	18	1.13
มากกว่า ร้อยละ 35 – ร้อยละ 40	12	0.75
มากกว่า ร้อยละ 40	16	1.00
รวม	1,600	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนัน ร้อยละ 0 คิดเป็นร้อยละ 44.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่า ร้อยละ 0 – ร้อยละ 5, มากกว่า ร้อยละ 5 – ร้อยละ 10, มากกว่า ร้อยละ 10 – ร้อยละ 15, มากกว่า ร้อยละ 15 – ร้อยละ 20, มากกว่า ร้อยละ 20 – ร้อยละ 25, มากกว่า ร้อยละ 25 – ร้อยละ 30, มากกว่า ร้อยละ 30 – ร้อยละ 35, มากกว่า ร้อยละ 40 และ มากกว่า ร้อยละ 35 – ร้อยละ 40 คิดเป็นร้อยละ 29.25, 11.19, 4.00, 4.50, 2.50, 1.56, 1.13, 1.00 และ 0.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 894 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 จำนวนทั้งสิ้น 894 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียด ดังนี้

ค่าต่ำสุด	0.02	ค่าสูงสุด	90.91
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	9.00	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.64
5% Trimmed Mean	7.67		
ค่าฐานนิยม	9.09	ค่ามัธยฐาน	4.76

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ร้อยละ 4.76

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 จำนวนทั้งสิ้น 894 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเล่นพนัน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0

จำแนกตามระดับการเล่นพนัน

ระดับการเล่นพนัน	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า ร้อยละ 0 – ร้อยละ 5	468	52.35
มากกว่า ร้อยละ 5 – ร้อยละ 10	179	20.02
มากกว่า ร้อยละ 10 – ร้อยละ 15	64	7.16
มากกว่า ร้อยละ 15 – ร้อยละ 20	72	8.05
มากกว่า ร้อยละ 20 – ร้อยละ 25	40	4.47
มากกว่า ร้อยละ 25 – ร้อยละ 30	25	2.80
มากกว่า ร้อยละ 30 – ร้อยละ 35	18	2.01
มากกว่า ร้อยละ 35 – ร้อยละ 40	12	1.34
มากกว่า ร้อยละ 40	16	1.79
รวม	894	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนัน ร้อยละ 0 คิดเป็นร้อยละ 52.35 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่า ร้อยละ 0 – ร้อยละ 5, มากกว่า ร้อยละ 5 – ร้อยละ 10, มากกว่า ร้อยละ 10 – ร้อยละ 15, มากกว่า ร้อยละ 15 – ร้อยละ 20, มากกว่า ร้อยละ 20 – ร้อยละ 25, มากกว่า ร้อยละ 25 – ร้อยละ 30, มากกว่า ร้อยละ 30 – ร้อยละ 35, มากกว่า ร้อยละ 35 – ร้อยละ 40 และ มากกว่า ร้อยละ 40 คิดเป็นร้อยละ 20.02, 7.16, 8.05, 4.47, 2.80, 2.01, 1.79 และ 1.34 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)					
	0	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
อายุ						
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	77 (53.10)	44 (30.34)	12 (8.28)	7 (4.83)	5 (3.45)	145 (100.00)
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	206 (44.30)	183 (39.35)	41 (8.82)	23 (4.95)	12 (2.58)	465 (100.00)
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	230 (40.42)	249 (43.76)	47 (8.26)	22 (3.87)	21 (3.69)	569 (100.00)
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	117 (39.66)	130 (44.07)	30 (10.17)	13 (4.41)	5 (1.69)	295 (100.00)
มากกว่า 65 ปี	76 (60.32)	41 (32.54)	6 (4.76)	0 (0.00)	3 (2.38)	126 (100.00)
เพศ						
ชาย	301 (40.90)	310 (42.12)	74 (10.05)	27 (3.67)	24 (3.26)	736 (100.00)
หญิง	405 (46.88)	337 (39.00)	62 (7.18)	38 (4.40)	22 (2.55)	864 (100.00)
สถานภาพด้านชีวิตคู่						
ไม่มีคู่	321 (50.16)	235 (36.72)	47 (7.34)	21 (3.28)	16 (2.50)	640 (100.00)
มีคู่	385 (40.10)	412 (42.92)	89 (9.27)	44 (4.58)	30 (3.13)	940 (100.00)
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด						
ไม่ได้ศึกษา	32 (50.00)	18 (28.13)	7 (10.94)	6 (9.38)	1 (1.56)	64 (100.00)
ประถมศึกษา	128 (45.23)	103 (36.40)	32 (11.31)	11 (3.89)	9 (3.18)	283 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)					
	0	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	227 (35.30)	285 (44.32)	66 (10.26)	35 (5.44)	30 (4.67)	643 (100.00)
ปริญญาตรี	265 (51.46)	204 (39.61)	29 (5.63)	12 (2.33)	5 (0.97)	515 (100.00)
สูงกว่าปริญญาตรี	54 (56.84)	37 (38.95)	2 (2.11)	1 (1.05)	1 (1.05)	95 (100.00)
สถานะทางเศรษฐกิจ						
ขาดแคลน	96 (53.93)	57 (32.02)	12 (6.74)	9 (5.06)	4 (2.25)	178 (100.00)
พอมีพอกิน	543 (42.55)	532 (41.69)	113 (8.86)	50 (3.92)	38 (2.98)	1276 (100.00)
เหลือใช้	67 (45.89)	58 (39.73)	11 (7.53)	6 (4.11)	4 (2.74)	146 (100.00)
ระดับรายรับต่อเดือน						
ไม่เกิน 10,000 บาท	201 (47.74)	156 (37.05)	36 (8.55)	18 (4.28)	10 (2.38)	421 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	204 (37.43)	244 (44.77)	59 (10.83)	24 (4.40)	14 (2.57)	545 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	193 (45.73)	159 (37.68)	33 (7.82)	20 (4.74)	17 (4.03)	422 (100.00)
>40,000 บาท	108 (50.94)	88 (41.51)	8 (3.77)	3 (1.42)	5 (2.36)	212 (100.00)
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน						
ไม่เกิน 10,000 บาท	330 (45.71)	251 (34.76)	67 (9.28)	40 (5.54)	34 (4.71)	722 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	211 (41.21)	225 (43.95)	53 (10.35)	17 (3.32)	6 (1.17)	412 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	101 (43.35)	116 (49.79)	10 (4.29)	5 (2.15)	1 (0.43)	233 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)					
	0	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
>40,000 บาท	64 (48.12)	55 (41.35)	6 (4.51)	3 (2.26)	5 (3.76)	133 (100.00)
รวม	706 (44.13)	647 (40.44)	136 (8.50)	65 (4.06)	46 (2.88)	1,600 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันร้อยละ 0 คิดเป็นร้อยละ 44.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันร้อยละ 0 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น สอดคล้องกับภาพรวมยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 ต่ำกว่าจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 จำนวนทั้งสิ้น 894 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน (จัดกลุ่มเป็นช่วง) ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
อายุ					
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	44 (64.71)	12 (17.65)	7 (10.29)	5 (7.35)	68 (100.00)
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	183 (70.66)	41 (15.83)	23 (8.88)	12 (4.63)	259 (100.00)
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	249 (73.45)	47 (13.86)	22 (6.49)	21 (6.19)	339 (100.00)
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	130 (73.03)	30 (16.85)	13 (7.30)	5 (2.81)	178 (100.00)
มากกว่า 65 ปี	41 (82.00)	6 (12.00)	0 (0.00)	3 (6.00)	50 (100.00)
เพศ					
ชาย	310 (71.26)	74 (17.01)	27 (6.21)	24 (5.52)	435 (100.00)
หญิง	337 (73.42)	62 (13.51)	38 (8.28)	22 (4.79)	459 (100.00)
สถานภาพด้านชีวิตคู่					
ไม่มีคู่	235 (73.67)	47 (14.73)	21 (6.58)	16 (5.02)	640 (100.00)
มีคู่	412 (71.65)	89 (15.48)	44 (7.65)	30 (5.22)	940 (100.00)
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด					
ไม่ได้ศึกษา	18 (56.25)	7 (21.88)	6 (18.75)	1 (3.13)	32 (100.00)
ประถมศึกษา	103 (66.45)	32 (20.65)	11 (7.10)	9 (5.81)	155 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	285 (68.51)	66 (15.87)	35 (8.41)	30 (7.21)	416 (100.00)
ปริญญาตรี	204 (81.60)	29 (11.60)	12 (4.80)	5 (2.00)	250 (100.00)
สูงกว่าปริญญาตรี	37 (90.24)	2 (4.88)	1 (2.44)	1 (2.44)	41 (100.00)
สถานะทางเศรษฐกิจ					
ขาดแคลน	57 (69.51)	12 (14.63)	9 (10.98)	4 (4.88)	82 (100.00)
พอมีพอกิน	532 (72.58)	113 (15.42)	50 (6.82)	38 (5.18)	733 (100.00)
เหลือใช้	58 (73.42)	11 (13.92)	6 (7.59)	4 (5.06)	79 (100.00)
ระดับรายรับต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	156 (70.91)	36 (16.36)	18 (8.18)	10 (4.55)	220 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	244 (71.55)	59 (17.30)	24 (7.04)	14 (4.11)	341 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	159 (69.43)	33 (14.41)	20 (8.73)	17 (7.42)	229 (100.00)
>40,000 บาท	88 (84.62)	8 (7.69)	3 (2.88)	5 (4.81)	104 (100.00)
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	251 (64.03)	67 (17.09)	40 (10.20)	34 (8.67)	392 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	225 (74.75)	53 (17.61)	17 (5.65)	6 (1.99)	301 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	116 (87.88)	10 (7.58)	5 (3.79)	1 (0.76)	132 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
>40,000 บาท	55 (79.71)	6 (8.70)	3 (4.35)	5 (7.25)	69 (100.00)
รวม	647 (40.44)	136 (8.50)	65 (4.06)	46 (2.88)	894 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วงมากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 คิดเป็นร้อยละ 40.44 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 ต่ำกว่าจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างระหว่างผู้ที่เคยและไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย โดยให้ถือว่าหากมีการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำให้ถือว่าเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในที่นี้การพนันที่ผิดกฎหมายได้แก่ หวยใต้ดินหรือ หวยอื่นๆ, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต, บ่อนออนไลน์ และ แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดใน กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และ

เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น 716 คน และระดับการเล่นพนันนั้นมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียด ดังนี้

ค่าต่ำสุด	0.02	ค่าสูงสุด	90.91
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	10.18	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	11.30
5% Trimmed Mean	8.87		
ค่าฐานนิยม	9.09	ค่ามัธยฐาน	6.25

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่ปกติ เบ้ขวา และมีการกระจายสูง ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตอาจจะไม่ตรงกับความจริงของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าในกรณีนี้ควรเลือกใช้ค่ามัธยฐานเป็นค่ากลางของข้อมูล กล่าวคือ ค่ากลางของระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 6.25

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น 716 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0

และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
อายุ					
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	26 (52.00)	12 (24.00)	7 (14.00)	5 (10.00)	50 (100.00)
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	147 (67.74)	38 (17.51)	20 (9.22)	12 (5.53)	217 (100.00)
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	184 (68.40)	46 (17.10)	19 (7.06)	20 (7.43)	269 (100.00)
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	95 (66.43)	30 (20.98)	13 (9.09)	5 (3.50)	143 (100.00)
มากกว่า 65 ปี	28 (75.68)	6 (16.22)	0 (0.00)	3 (8.11)	37 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
เพศ					
ชาย	221 (65.00)	71 (20.88)	24 (7.06)	24 (7.06)	340 (100.00)
หญิง	259 (68.88)	61 (16.22)	35 (9.31)	21 (5.59)	376 (100.00)
สถานภาพด้านชีวิตคู่					
ไม่มีคู่	173 (67.84)	46 (18.04)	20 (7.84)	16 (6.27)	255 (100.00)
มีคู่	307 (66.59)	86 (18.66)	39 (8.46)	29 (6.29)	461 (100.00)
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด					
ไม่ได้ศึกษา	8 (36.36)	7 (31.82)	6 (27.27)	1 (4.55)	22 (100.00)
ประถมศึกษา	78 (60.00)	32 (24.62)	11 (8.46)	9 (6.92)	130 (100.00)
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	202 (61.96)	64 (19.63)	31 (9.51)	29 (8.90)	326 (100.00)
ปริญญาตรี	165 (79.33)	27 (12.98)	11 (5.29)	5 (2.40)	208 (100.00)
สูงกว่าปริญญาตรี	27 (90.00)	2 (6.67)	0 (0.00)	1 (3.33)	30 (100.00)
สถานะทางเศรษฐกิจ					
ขาดแคลน	42 (63.64)	12 (18.18)	8 (12.12)	4 (6.06)	66 (100.00)
พอมีพอกิน	396 (67.46)	109 (18.57)	45 (7.67)	37 (6.30)	587 (100.00)
เหลือใช้	42 (66.67)	11 (17.46)	6 (9.52)	4 (6.35)	63 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
ระดับรายรับต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	96 (60.76)	35 (22.15)	17 (10.76)	10 (6.33)	158 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	186 (67.39)	56 (20.29)	21 (7.61)	13 (4.71)	276 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	128 (65.31)	33 (16.84)	18 (9.18)	17 (8.67)	196 (100.00)
>40,000 บาท	70 (81.40)	8 (9.30)	3 (3.49)	5 (5.81)	86 (100.00)
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	161 (54.95)	64 (21.84)	35 (11.95)	33 (11.26)	293 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	183 (71.21)	52 (20.23)	16 (6.23)	6 (2.33)	257 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	92 (85.19)	10 (9.26)	5 (4.63)	1 (0.93)	108 (100.00)
>40,000 บาท	44 (75.86)	6 (10.34)	3 (5.17)	5 (8.62)	58 (100.00)
รวม	480 (67.04)	132 (18.44)	59 (8.24)	45 (6.28)	716 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วงมากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 คิดเป็นร้อยละ 67.04 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปี - 65 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี, กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 ต่ำกว่าจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างระหว่างผู้ที่เคยและไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) โดยให้ถือว่าหากมีการเล่นการพนันอย่างหนักประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำให้ถือว่าเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ในที่นี้การพนันอย่างหนักได้แก่ พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต, บ่อนออนไลน์ และแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 257 คน และระดับการเล่นพนันนั้นมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียด ดังนี้

ค่าต่ำสุด	0.03	ค่าสูงสุด	90.91
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	15.72	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	12.68
5% Trimmed Mean	14.56		
ค่าฐานนิยม	16.67	ค่ามัธยฐาน	13.64

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากโลมได้ว่ามีการแจกแจงปกติ ดังนั้นการนำเสนอค่ากลางของข้อมูล จึงใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต กล่าวคือ ค่ากลางของระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ร้อยละ 15.72

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 257 คน มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (จัดกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคลใหม่ให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่มีจำนวนตัวอย่างน้อยลง) และระดับการเล่นพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างน้อยหนึ่งครั้ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการเล่นพนัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
อายุ					
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	18 (46.15)	12 (30.77)	5 (12.82)	4 (10.26)	39 (100.00)
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	42 (44.68)	27 (28.72)	15 (15.96)	10 (10.64)	94 (100.00)
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	35 (43.21)	25 (30.86)	10 (12.35)	11 (13.58)	81 (100.00)
มากกว่า 50 ปี	14 (32.56)	17 (39.53)	7 (16.28)	5 (11.63)	43 (100.00)
เพศ					
ชาย	65 (46.43)	42 (30.00)	16 (11.43)	17 (12.14)	140 (100.00)
หญิง	44 (37.61)	39 (33.33)	21 (17.95)	13 (11.11)	117 (100.00)
สถานภาพด้านชีวิตคู่					
ไม่มีคู่	52 (47.71)	32 (29.36)	14 (12.84)	11 (10.09)	109 (100.00)
มีคู่	57 (38.51)	49 (33.11)	23 (15.54)	19 (12.84)	148 (100.00)
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด					
ไม่ได้ศึกษา, ประถมศึกษา	10 (31.25)	11 (34.38)	8 (25.00)	3 (9.38)	32 (100.00)
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	90 (44.55)	63 (31.19)	26 (12.87)	23 (11.39)	202 (100.00)
ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี	9 (39.13)	7 (30.43)	3 (13.04)	2 (17.39)	23 (100.00)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับการเล่นพนัน (ร้อยละ)				
	>0-10	>10-20	>20-30	>30	รวม
สถานะทางเศรษฐกิจ					
ขาดแคลน	42 (63.64)	12 (18.18)	8 (12.12)	4 (6.06)	66 (100.00)
พอมีพอกิน	396 (67.46)	109 (18.57)	45 (7.67)	37 (6.30)	587 (100.00)
เหลือใช้	42 (66.67)	11 (17.46)	6 (9.52)	4 (6.35)	63 (100.00)
ระดับรายรับต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	21 (33.33)	24 (38.10)	11 (17.46)	7 (11.11)	63 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	39 (41.94)	32 (34.41)	14 (15.05)	8 (8.60)	93 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	32 (45.07)	19 (26.76)	10 (14.08)	10 (14.08)	71 (100.00)
>40,000 บาท	17 (56.67)	6 (20.00)	2 (6.67)	5 (16.67)	30 (100.00)
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	44 (35.77)	39 (31.71)	20 (16.26)	20 (16.26)	123 (100.00)
>10,000 – 20,000 บาท	37 (47.44)	28 (35.90)	9 (11.54)	4 (5.13)	78 (100.00)
>20,000 – 40,000 บาท	19 (55.88)	9 (26.47)	5 (14.71)	1 (2.94)	34 (100.00)
>40,000 บาท	9 (40.91)	5 (22.73)	3 (16.64)	5 (22.73)	22 (100.00)
รวม	109 (42.41)	81 (31.52)	37 (14.40)	30 (11.67)	257 (100.00)

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วงมากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 คิดเป็นร้อยละ 42.41 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจะน้อยลงเมื่อระดับการเล่นพนันสูงขึ้น สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 ต่ำกว่าจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในระดับการเล่นพนัน มากกว่าร้อยละ 30

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีระดับการเล่นพนันอยู่ในช่วง มากกว่าร้อยละ 10 – ร้อยละ 20 รองลงมาคือ มากกว่าร้อยละ 0 – ร้อยละ 10, มากกว่าร้อยละ 20 – ร้อยละ 30 และ มากกว่าร้อยละ 30 ตามลำดับ

5. การเปรียบเทียบระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบความถี่ในการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์โดยการทดสอบความอิสระ (Test of Independence) ด้วยการทดสอบ Chi-Square ในตัวแปรเชิงกลุ่ม 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรระดับการเล่นพนัน และตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งการทดสอบตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร (ข้อมูลตามตารางที่ 4.11) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 (ข้อมูลตามตารางที่ 4.12) กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย (ข้อมูลตามตารางที่ 4.13) และ

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก (ข้อมูลตามตารางที่ 4.14) โดยมีการจัดกลุ่มระดับการเล่นพนันและปัจจัยส่วนบุคคลบางปัจจัยใหม่ให้มีความเหมาะสมกับการทดสอบ Chi-Square

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 จำนวนทั้งสิ้น 894 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น 716 คน และกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 257 คน มีการวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับระดับการเล่นพนันตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆ กับระดับการเล่นพนันตามแต่ละการเคย/ไม่เคยเล่นพนันและระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	Pearson Chi-Square Asymp. Sig. (2-tailed)			
	A	B	C	D
อายุ	0.005*	0.453	0.319	0.949
เพศ	0.055	0.322	0.239	0.343
สถานภาพด้านชีวิตคู่	0.003*	0.913	0.986	0.522
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด	0.000*	0.000*	0.000*	0.062
สถานะทางเศรษฐกิจ	0.256	0.919	0.942	0.630
ระดับรายรับต่อเดือน	0.003*	0.104	0.060	0.426
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน	0.000*	0.000*	0.000*	0.095

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

A กลุ่มตัวอย่างรวม

B กลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0

C กลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย

D กลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก

จากตารางที่ 14.5 พิจารณาค่า Pearson Chi-Square Asymp. Sig. (2-tailed) หากน้อยกว่า 0.05 จะแสดงให้เห็นว่า ระดับการเล่นพนันขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านนั้นๆ ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ, สถานภาพด้านชีวิตคู่, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีระดับในการเล่นพนันต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครเฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 ที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีระดับในการเล่นพนันต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครเฉพาะผู้ที่มีระดับการเล่นพนันมากกว่าร้อยละ 0 และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีระดับในการเล่นพนันต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. การวัดและเปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับความเชื่อทางศาสนา หมายถึงปริมาณความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ซึ่งเป็นหลักสำคัญทางศาสนา ได้แก่ ความเป็นสิ่งที่ดีที่สุดของพระรัตนตรัย กฎแห่งกรรม นรกสวรรค์ ชาตินี้ชาติหน้า และนิพพาน เครื่องมือที่ใช้วัดระดับความเชื่อทางศาสนาเป็นแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกถามว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อในระดับใด (แบ่งเป็น 5 ระดับ ค่าคะแนนในแต่ละระดับเท่ากับ 1, 2, 3, 4 และ 5) เมื่อทดสอบทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient) จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก เท่ากับ 0.72 ผู้วิจัยจึงทำการตัดข้อคำถามที่จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักเพิ่มขึ้น โดยได้ตัดออก 1 ข้อ ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักเพิ่มขึ้นเป็น 0.74 โดยสรุปแล้วระดับความเชื่อทางศาสนาเป็นการหาค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนตามระดับความคิดเห็นต่อข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ ได้แก่

1. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจะทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขอย่างแท้จริง
2. พระสงฆ์บางรูปได้ช่วยให้ข้าพเจ้าใกล้ชิดและศรัทธาในศาสนามากยิ่งขึ้น
3. ข้าพเจ้าเชื่อว่ามนุษย์เราเมื่อตายแล้วก็จบสิ้นเพียงแค่นั้น
4. ข้าพเจ้าเชื่อว่าบุญกุศลเป็นสิ่งเดียวที่ข้าพเจ้าสามารถนำติดตัวไปได้ทุกภพทุกชาติ
5. ข้าพเจ้าเชื่อว่านรกสวรรค์และภพภูมิต่างๆ เป็นเรื่องมมาย
6. พระพุทธเจ้ามีความสำคัญต่อชีวิตของข้าพเจ้า

7. ข้าพเจ้าเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องสนใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
8. การพัฒนาตนเองเพื่อเข้านิพพานเป็นสิ่งที่เกินความพยายามของมนุษย์
9. ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความเมตตาของพระพุทธเจ้าต่อมวลมนุษย

ระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	1.78	ค่าสูงสุด	5.00
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	3.68	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.53
ค่าฐานนิยม	3.67	ค่ามัธยฐาน	3.67

ข้อมูลอนุโลมได้ว่าการแจกแจงแบบปกติ

การเปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม และตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ T-Test

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับความเชื่อทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนา ตามความถี่ในการเล่นการพนันชนิดต่างๆ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตามประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น

ประเภทของการพนัน	ระดับความเชื่อทางศาสนา			F-value	p-value
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ		
สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ	3.61b	3.75a	3.53b	17.90	0.000*
หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ	3.72a	3.70a	3.41b	20.58	0.000*
พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย	3.72a	3.35b	3.28b	36.79	0.000*
พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.71a	3.42b	3.30b	24.03	0.000*

ประเภทของการพนัน	ระดับความเชื่อทางศาสนา			F-value	p-value
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ		
บ่อนออนไลน์	3.71a	3.31b	3.24b	27.60	0.000*
แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)	3.72a	3.41b	3.17c	37.35	0.000*

a, b และ c คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b > c$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.16 พิจารณาว่าค่า p-value หากน้อยกว่า 0.05 จะแสดงให้เห็นว่า ระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างที่เล่นการพนันประเภทนั้นจะมีกลุ่มของความถี่ในการเล่นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่แล้ว ตัวอักษร a, b และ c ที่อยู่ท้ายค่าเฉลี่ยเป็นการแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยนั้นค่าใดสูงกว่ากัน โดยที่ $a > b > c$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่เล่นการพนันประเภทสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นครั้งคราว มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเล่นและเล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันประเภทหวยได้ดินหรือหวยอื่นๆ และเล่นเป็นครั้งคราว มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันประเภทพนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และบ่อนออนไลน์ มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราวและเล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันประเภทแทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์) มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราว และกลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราวมีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับความเชื่อทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนา ตามความถี่ในการเล่นจำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น

กลุ่มประเภทของการพนัน	ระดับความเชื่อทางศาสนา			F-value	p-value
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ		
การพนันใดๆ	3.68a	3.73a	3.50b	16.93	0.000*
การพนันที่ผิดกฎหมาย	3.74a	3.70a	3.39b	29.69	0.000*
การพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)	3.75a	3.43b	3.26c	36.79	0.000*

a, b และ c คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b > c$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.17 สรุปได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยและเล่นเป็นครั้งคราว ในการพนันใดๆ และในการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราว และกลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราวมีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับความเชื่อทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนา ตามการเคย/ไม่เคยเล่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและกลุ่มประเภทของการพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มประเภทของการพนัน และการเคย/ไม่เคยเล่น

ปัจจัยส่วนบุคคล		ค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนา					
		การพนันใดๆ		การพนันผิดกฎหมาย		การพนันอย่างหนัก	
		ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	3.61a	3.40b	3.60a	3.32b	3.59a	3.24b
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	3.51b	3.63a	3.59	3.60	3.65a	3.43b
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	3.66	3.66	3.75a	3.60b	3.72a	3.37b
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	3.95	3.81	3.88	3.82	3.92a	3.47b
	มากกว่า 65 ปี	3.90	3.90	3.94	3.83	3.91	3.62
เพศ	ชาย	3.58	3.65	3.67	3.60	3.69a	3.44b
	หญิง	3.75	3.71	3.79a	3.66b	3.79a	3.34b
สถานภาพ ด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	3.71	3.66	3.73a	3.62b	3.75a	3.40b
	มีคู่	3.65	3.69	3.74a	3.64b	3.75a	3.39b
ระดับการศึกษา ที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	3.86a	3.59b	3.83a	3.53b	3.81a	3.32b
	ประถมศึกษา	3.70	3.69	3.84a	3.59b	3.79a	3.33b
	มัธยมศึกษา/ฯลฯ	3.58	3.61	3.66a	3.57b	3.67a	3.40b
	ปริญญาตรี	3.67	3.75	3.71	3.73	3.76a	3.43b
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.91	3.83	3.91	3.77	3.88	3.54
สถานะ ทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	3.76	3.65	3.77a	3.60b	3.78a	3.38b
	พอมีพอกิน	3.66	3.68	3.72a	3.65b	3.74a	3.42b
	เหลือใช้	3.70	3.66	3.82a	3.52b	3.76a	3.22b
ระดับรายรับ ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	3.70	3.63	3.71a	3.60b	3.72a	3.39b
	>10,000 – 20,000 บาท	3.67	3.68	3.74a	3.64b	3.74a	3.44b
	>20,000 – 40,000 บาท	3.49b	3.63a	3.61	3.58	3.67a	3.30b
	>40,000 บาท	3.97	3.84	3.95a	3.79b	3.95a	3.49b
ระดับค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	3.59	3.62	3.66a	3.57b	3.68a	3.38b
	>10,000 – 20,000 บาท	3.69	3.68	3.74a	3.64b	3.74a	3.41b
	>20,000 – 40,000 บาท	3.93	3.75	3.94a	3.67b	3.87a	3.32b
	>40,000 บาท	3.82	3.81	3.80	3.82	3.95a	3.57b

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนา					
	การพนันใดๆ		การพนันผิดกฎหมาย		การพนันอย่างหนัก	
	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
รวม	3.68	3.68	3.74a	3.63b	3.75a	3.40b

a และ b การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี และที่ไม่ได้ศึกษา กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 20 ปี – 35 ปี และที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 20 ปี – 35 ปี, มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 50 ปี – 65 ปี, มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 65 ปี, เพศชาย, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000

- 40,000 บาท และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 65 ปี และการศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันใดๆ จำนวนทั้งสิ้น 808 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น 666 คน และกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 244 คน มีระดับความเชื่อทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อทางศาสนา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มประเภทการพนันที่เคhlen จำนวนตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนา							
	รวม (n = 1,433)		เคhlenการ พนันใดๆ (n = 808)		เคhlenการพนัน ผิดกฎหมาย (n = 666)		เคhlenการ พนันอย่างหนัก (n = 244)	
	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย
อายุ								
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	132	3.48c	62	3.36c	45	3.27c	35	3.19b
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	410	3.59b	237	3.60b	202	3.58b	90	3.43a
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	503	3.66b	300	3.62b	252	3.57b	77	3.34a
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	270	3.84a	161	3.83a	132	3.84a	37	3.48a
มากกว่า 65 ปี	118	3.90a	48	3.95a	35	3.88a	5	3.62a
เพศ								
ชาย	647	3.63b	383	3.63	313	3.60	132	3.42
หญิง	786	3.72a	425	3.68	353	3.64	112	3.33
สถานภาพด้านชีวิตคู่								
ไม่มีคู่	589	3.68	299	3.63	238	3.61	102	3.37
มีคู่	844	3.68	509	3.67	428	3.63	142	3.38
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด								
ไม่ได้ศึกษา	57	3.70b	30	3.59	20	3.51	11	3.70
ประถมศึกษา	243	3.69b	142	3.67	120	3.59 ^I	44	3.69
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	551	3.60c	356	3.58 ^{III}	297	3.56 ^{II}	122	3.60
ปริญญาตรี	488	3.72b	240	3.74 ^I	200	3.72 ^{III}	60	3.72
สูงกว่าปริญญาตรี	94	3.86a	40	3.78 ^{II}	29	3.74	7	3.86
สถานะทางเศรษฐกิจ								
ขาดแคลน	163	3.69	76	3.64	60	3.57	28	3.31
พอมีพอกิน	1,134	3.68	657	3.66	546	3.64	195	3.41
เหลือใช้	136	3.68	75	3.66	60	3.51	21	3.19

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนา							
	รวม (n = 1,433)		เคยเล่นการพนันใดๆ (n = 808)		เคยเล่นการพนันผิดกฎหมาย (n = 666)		เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (n = 244)	
	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย
ระดับรายรับต่อเดือน								
ไม่เกิน 10,000 บาท	345	3.66b	175	3.62b	140	3.58 ^I	58	3.35
>10,000 – 20,000 บาท	499	3.68b	316	3.66b	260	3.64	92	3.43
>20,000 – 40,000 บาท	385	3.59b	216	3.62b	183	3.57 ^{II}	65	3.28
>40,000 บาท	204	3.88a	101	3.79a	83	3.76 ^{I,II}	29	3.49
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน								
ไม่เกิน 10,000 บาท	610	3.61c	331	3.60 ^I	264	3.56 ^I	115	3.35
>10,000 – 20,000 บาท	477	3.68b	288	3.67	247	3.64	78	3.40
>20,000 – 40,000 บาท	221	3.78a	125	3.71 ^{II}	101	3.66	30	3.30
>40,000 บาท	125	3.81a	64	3.79 ^{I,II}	54	3.79 ^I	21	3.57

a, b และ c คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b > c$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

I และ II คือ การแสดงว่าค่าเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.19 หากค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาในปัจจัยส่วนบุคคลใดมี a, b, c, I หรือ II กำกับ แสดงว่า ในปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่แล้ว ตัวอักษร a, b และ c ที่อยู่ท้ายค่าเฉลี่ยเป็นการแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยนั้นค่าใดสูงกว่ากัน โดยที่ $a > b > c$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน I และ II เป็นการแสดงว่าค่าเฉลี่ยในแต่ละคู่ที่กำกับด้วย I เช่นเดียวกัน หรือ กำกับด้วย II เช่นเดียวกันนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ, เพศ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันใดๆ ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก ที่มีอายุต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หากพิจารณาในแต่ละปีจ่ายส่วนบุคคล ในส่วนของอายุ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและทั้งในกลุ่มที่เคยเล่นพนันทุกกลุ่มประเภท ในขณะที่ กลุ่มอายุช่วงมากกว่า 50 ปี – 65 ปี และช่วงมากกว่า 65 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวม ในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย

ในส่วนของเพศ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เพศชาย มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่า เพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม

ในส่วนของสถานภาพด้านชีวิตคู่ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ทั้งไม่มีคู่ และมีคู่ มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและทั้งในกลุ่มที่เคยเล่นพนันทุกกลุ่มประเภท

ในส่วนของระดับการศึกษาที่จบสูงสุด พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาที่จบสูงสุดอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม ในขณะที่กลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สามารถระบุว่าคุณสมบัติระดับการศึกษาที่จบสูงสุดใดมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงสุดหรือต่ำสุด ส่วนกลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักนั้น ในทุกระดับการศึกษาที่จบสูงสุดมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของระดับรายรับต่อเดือน พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับรายรับต่อเดือนอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวมและในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ

ในขณะที่กลุ่มที่ खेलการพนันที่ผิดกฎหมายพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สามารถระบุว่ากลุ่มระดับรายรับต่อเดือนใดมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงสุดหรือต่ำสุด ส่วนกลุ่มที่ खेलการพนันอย่างหนักนั้น ในทุกระดับรายรับต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนองระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง ไม่เกิน 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม ในขณะที่ กลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท และช่วง มากกว่า 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม ในขณะที่กลุ่มที่ खेलการพนันใดๆ และกลุ่มที่ खेलการพนันที่ผิดกฎหมายพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สามารถระบุว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนใดมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาสูงสุดหรือต่ำสุด ส่วนกลุ่มที่ खेलการพนันอย่างหนักนั้น ในทุกระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. การวัดและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับการปฏิบัติทางศาสนา หมายถึงการรายงานปริมาณการปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึงปริมาณความเป็นไปได้ที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ตามหลักสำคัญทางศาสนา ได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล 5 และการฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา เครื่องมือที่ใช้วัดระดับการปฏิบัติทางศาสนาเป็นแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกถามว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อในระดับใด (แบ่งเป็น 5 ระดับ ค่าคะแนนในแต่ละระดับเท่ากับ 1, 2, 3, 4 และ 5) เมื่อทดสอบทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient) จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก เท่ากับ 0.86 ผู้วิจัยจึงทำการตัดข้อคำถามที่จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักเพิ่มขึ้น

โดยได้ตัดออก 2 ข้อ ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคเพิ่มขึ้นเป็น 0.90 โดยสรุปแล้วระดับความเชื่อทางศาสนาเป็นการหาค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนตามระดับความคิดเห็นต่อข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ ได้แก่

1. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะพูดปด ถ้าคำพูดนั้นจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์
2. ข้าพเจ้าเห็นว่าการสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน เป็นการกระทำที่ไร้สาระ
3. คงต้องให้ร่ำรวยกว่านี้ก่อน ข้าพเจ้าจึงจะทำบุญให้ทานแก่ผู้อื่น
4. ข้าพเจ้าดื่มสุรา และ/หรือเบียร์ ของมีนเมา โดยไม่สนใจว่าจะผิดศีลหรือไม่
5. ข้าพเจ้าไม่คิดว่าการทำสมาธิจะให้ประโยชน์อะไรแก่ข้าพเจ้าได้
6. การแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้าไม่น่าจะเป็นความผิดเพราะเจ้าของร้านได้กำไรจากสินค้าอื่นๆ มากอยู่แล้ว
7. ข้าพเจ้าจะอาฆาตเคียดแค้นคนที่ตั้งใจทำให้ข้าพเจ้าเจ็บช้ำน้ำใจ
8. การตกปลาเป็นเกมกีฬาที่น่าตื่นเต้น

ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ค่าต่ำสุด	1.38	ค่าสูงสุด	5.00
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	3.84	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.84
ค่าฐานนิยม	4.00	ค่ามัธยฐาน	4.00

ข้อมูลอนุโลมได้ว่ามีการแจกแจงแบบปกติ

การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม และตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ T-Test

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนา ตามความถี่ในการเล่นการพนันชนิดต่างๆ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น

ประเภทของการพนัน	ระดับการปฏิบัติทางศาสนา			F-value	p-value
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ		
สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ	3.74b	3.90a	3.87a	5.23	0.005*
หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ	3.90a	3.81b	3.69b	4.41	0.012*
พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย	3.93a	3.09b	3.28b	71.02	0.000*
พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต	3.92a	3.19b	3.04b	56.99	0.000*
บ่อนออนไลน์	3.90a	2.84b	3.28b	65.82	0.000*
แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)	3.92a	3.19b	3.38b	53.32	0.000*

a และ b คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.20 พิจารณาว่าค่า p-value หากน้อยกว่า 0.05 จะแสดงให้เห็นว่า ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างที่เล่นการพนันประเภทนั้นจะมีกลุ่มของความถี่ในการเล่นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่แล้วตัวอักษร a และ b ที่อยู่ท้ายค่าเฉลี่ยเป็นการแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยนั้นค่าใดสูงกว่ากัน โดยที่ $a > b$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่เล่นการพนันประเภทสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นครั้งคราวและเล่นเป็นประจำ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันประเภทหวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ, พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย, พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และบ่อนออนไลน์ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำและเล่นเป็นครั้งคราว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนา ตามความถี่ในการเล่นจำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มประเภทของการพนัน และความถี่ในการเล่น

กลุ่มประเภทของการพนัน	ระดับการปฏิบัติทางศาสนา			F-value	p-value
	ไม่เคย	ครั้งคราว	ประจำ		
การพนันใดๆ	3.83	3.88 ^I	3.72 ^I	3.36	0.035*
การพนันที่ผิดกฎหมาย	3.94a	3.79b	3.63c	10.85	0.000*
การพนันอย่างหนัก (Hard Gambling)	3.97a	3.33b	3.22c	76.52	0.000*

a, b และ c คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b > c$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

I คือ การแสดงว่าค่าเฉลี่ยในกลุ่มนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.21 สรุปได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างจากกลุ่มที่เคยเล่นเป็นครั้งคราวและกลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่กลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราวและกลุ่มที่เล่นเป็นประจำมีระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายและการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราว และกลุ่มที่เล่นเป็นครั้งคราวมีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เล่นเป็นประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนา ตามการเคย/ไม่เคยเล่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและกลุ่มประเภทของการพนัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มประเภทของการพนัน และการเคย/ไม่เคยเล่น

ปัจจัยส่วนบุคคล		ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา					
		การพนันใดๆ		การพนันผิดกฎหมาย		การพนันอย่างหนัก	
		ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
อายุ	ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	3.77a	3.28b	3.77a	3.09b	3.70a	2.99b
	มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	3.45b	3.78a	3.63	3.72	3.84a	3.20b
	มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	3.94	3.91	4.05a	3.82b	4.02a	3.41b
	มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	4.21a	3.97b	4.17a	3.92b	4.10a	3.62b
	มากกว่า 65 ปี	4.08	4.03	4.16a	3.88b	4.08	3.27
เพศ	ชาย	3.78	3.81	3.89a	3.73b	3.91a	3.48b
	หญิง	3.86	3.88	3.97a	3.78b	4.01a	3.08b
สถานภาพ ด้านชีวิตคู่	ไม่มีคู่	3.88	3.83	3.96a	3.73b	3.97a	3.34b
	มีคู่	3.77	3.85	3.92a	3.77b	3.97a	3.28b
ระดับการศึกษา ที่จบสูงสุด	ไม่ได้ศึกษา	3.76	3.40	3.90a	3.08b	3.78a	2.74b
	ประถมศึกษา	3.77	3.75	3.95a	3.62b	3.90a	3.22b
	มัธยมศึกษา/ฯลฯ	3.81	3.70	3.85a	3.64b	3.89a	3.23b
	ปริญญาตรี	3.74b	4.08a	3.91	4.03	4.02a	3.60b
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.44a	4.19b	4.42a	4.06b	4.32a	3.86b
สถานะ ทางเศรษฐกิจ	ขาดแคลน	3.98a	3.70b	4.05a	3.50b	4.02a	3.01b
	พอมีพอกิน	3.89	3.85	3.97a	3.78b	3.98a	3.37b
	เหลือใช้	3.30b	3.96a	3.63	3.82	3.83a	3.13b
ระดับรายรับ ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	3.87a	3.67b	3.90a	3.57b	3.90a	3.09b
	>10,000 – 20,000 บาท	3.70	3.81	3.85	3.74	3.91a	3.31b
	>20,000 – 40,000 บาท	3.62b	3.85a	3.80	3.78	3.89a	3.39b
	>40,000 บาท	4.32	4.19	4.38a	4.06b	4.35a	3.57b
ระดับค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	3.70	3.62	3.77a	3.52b	3.80a	3.09b
	>10,000 – 20,000 บาท	3.79	3.91	3.96	3.82	3.97a	3.48b
	>20,000 – 40,000 บาท	4.22	4.11	4.27a	4.04b	4.24a	3.57b
	>40,000 บาท	4.21	4.10	4.21	4.05	4.27a	3.47b

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา					
	การพนันใดๆ		การพนันผิดกฎหมาย		การพนันอย่างหนัก	
	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
รวม	3.83	3.84	3.94a	3.76b	3.94a	3.31b

a และ b การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 15 ปี – 20 ปี, อายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปี – 65 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจขาดแคลน และระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปี – 35 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจเหลือใช้ และระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 – 40,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปี – 35 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจเหลือใช้, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า

10,000 – 20,000 บาท, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 – 40,000 บาท, ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในภาพรวม พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้น

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,433 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันใดๆ จำนวนทั้งสิ้น 808 คน กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น 666 คน และกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 244 คน มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทางศาสนา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มประเภทการพนันที่เคย์เล่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา							
	รวม (n = 1,433)		เคย์เล่นการ พนันใดๆ (n = 808)		เคย์เล่นการพนัน ผิดกฎหมาย (n = 666)		เคย์เล่นการ พนันอย่างหนัก (n = 244)	
	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย
อายุ								
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	132	3.49c	62	3.17c	45	2.96b	35	2.90 ^{I,II}
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	410	3.68b	237	3.70b	202	3.67a	90	3.20
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	503	3.92a	300	3.84a	252	3.78a	77	3.38 ^I
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	270	4.02a	161	3.93a	132	3.91a	37	3.59 ^{II}
มากกว่า 65 ปี	118	4.05a	48	3.99a	35	3.87a	5	3.27
เพศ								
ชาย	647	3.80	383	3.76	313	3.72	132	3.47a
หญิง	786	3.87	425	3.78	353	3.72	112	3.04b
สถานภาพด้านชีวิตคู่								
ไม่มีคู่	589	3.85	299	3.77	238	3.70	102	3.35
มีคู่	844	3.84	509	3.78	428	3.73	142	3.22
ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด								
ไม่ได้ศึกษา	57	3.54c	30	3.57b	20	3.25b	11	3.54b
ประถมศึกษา	243	3.75c	142	3.66b	120	3.56b	44	3.75b
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	551	3.72c	356	3.64b	297	3.61b	122	3.72b
ปริญญาตรี	488	3.97b	240	4.00a	200	3.99b	60	3.97a
สูงกว่าปริญญาตรี	94	4.28a	40	4.14a	29	4.00a	7	4.28a
สถานะทางเศรษฐกิจ								
ขาดแคลน	163	3.81	76	3.62	60	3.48	28	2.76 ^I
พอมีพอกิน	1,134	3.86	657	3.77	546	3.74	195	3.37 ^I
เหลือใช้	136	3.72	75	3.93	60	3.79	21	3.08

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนา							
	รวม (n = 1,433)		เคยเล่นการ พนันใดๆ (n = 808)		เคยเล่นการพนัน ผิดกฎหมาย (n = 666)		เคยเล่นการ พนันอย่างหนัก (n = 244)	
	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย	n	ค่าเฉลี่ย
ระดับรายรับต่อเดือน								
ไม่เกิน 10,000 บาท	345	3.74b	175	3.62b	140	3.56b	58	3.04
>10,000 – 20,000 บาท	499	3.79b	316	3.76b	260	3.73b	92	3.27
>20,000 – 40,000 บาท	385	3.79b	216	3.76b	183	3.70b	65	3.34
>40,000 บาท	204	4.23a	101	4.11a	83	4.03a	29	3.59
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน								
ไม่เกิน 10,000 บาท	610	3.65c	331	3.56 ^{I,II,III}	264	3.50b	115	3.04 ^{I,II}
>10,000 – 20,000 บาท	477	3.88b	288	3.85 ^{I,IV}	247	3.81a	78	3.43 ^I
>20,000 – 40,000 บาท	221	4.13a	125	4.05 ^{II,IV}	101	3.97a	30	3.61 ^{II}
>40,000 บาท	125	4.13a	64	4.02 ^{III}	54	3.98a	21	3.47

a, b และ c คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยที่ $a > b > c$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

I, II, III และ IV คือ การแสดงว่าค่าเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.23 หากค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาในปัจจัยส่วนบุคคลใดมี a, b, c, I, II, III หรือ IV กำกับ แสดงว่า ในปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่แล้วตัวอักษร a, b และ c ที่อยู่ท้ายค่าเฉลี่ยเป็นการแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยนั้นค่าใดสูงกว่ากัน โดยที่ $a > b > c$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน I, II, III และ IV เป็นการแสดงว่าค่าเฉลี่ยในแต่ละคู่ที่กำกับด้วย I เช่นเดียวกัน หรือกำกับด้วย II เช่นเดียวกัน หรือกำกับด้วย III เช่นเดียวกัน หรือกำกับด้วย IV เช่นเดียวกันนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันใดๆ ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, ระดับรายรับต่อเดือน และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก ที่มีอายุ, เพศ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, สถานะทางเศรษฐกิจ และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หากพิจารณาในแต่ละปัจจัยส่วนบุคคล ในส่วนของอายุ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวม ในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่ กลุ่มอายุช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี, กลุ่มอายุช่วงมากกว่า 50 ปี – 65 ปี และกลุ่มอายุช่วงมากกว่า 65 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวม และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ

ในส่วนของเพศ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เพศชาย มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่า เพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก

ในส่วนของสถานภาพด้านชีวิตคู่ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ทั้งไม่มีคู่ และมีคู่ มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและทั้งในกลุ่มที่เคยเล่นพนันทุกกลุ่มประเภท

ในส่วนของระดับการศึกษาที่จบสูงสุด พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาที่จบสูงสุดอื่นๆ และรองลงมาก็คือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม ในขณะที่กลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ กลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย และกลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักนั้น พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดใน

กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาที่จบสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาที่จบสูงสุดอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของสถานะทางเศรษฐกิจ พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครทั้งที่มีสถานะเศรษฐกิจขาดแคลน พอมีพอกิน และเหลือใช้ มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและทั้งในกลุ่มที่เคยเล่นพนันทุกกลุ่มประเภท ยกเว้นเฉพาะในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีสถานะเศรษฐกิจขาดแคลน และพอมีพอกิน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของระดับรายรับต่อเดือน พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับรายรับต่อเดือนอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวม ในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักในทุกระดับรายรับต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวม ในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ และในกลุ่มที่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท และช่วงมากกว่า 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในภาพรวม ในขณะที่กลุ่มที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักพบว่าค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สามารถระบุว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนใดมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงสุดหรือต่ำสุด

8. การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อทดสอบว่าตัวแปรสองตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นตรงหรือไม่ แต่ไม่ได้ทดสอบการเป็นเหตุเป็นผลกันของตัวแปร ในที่นี้ตัวแปรระดับการเล่นพนัน ระดับความเชื่อทางศาสนา และระดับการปฏิบัติทางศาสนา อนุโลมว่ามีการแจกแจงแบบปกติ ครบทั้ง 3 ตัวแปรเฉพาะกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 244 คน โดยมีการหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	Pearson Correlation Coefficient	
	ความเชื่อทางศาสนา	การปฏิบัติทางศาสนา
อายุ		
ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี	-0.21	-0.17
มากกว่า 20 ปี – 35 ปี	0.09	-0.13
มากกว่า 35 ปี – 50 ปี	-0.23*	-0.28*
มากกว่า 50 ปี – 65 ปี	-0.09	-0.26
มากกว่า 65 ปี	0.44	0.08
เพศ		
ชาย	-0.07	-0.27*
หญิง	-0.05	-0.05
สถานภาพด้านชีวิตคู่		
ไม่มีคู่	-0.11	-0.17
มีคู่	-0.03	-0.17*

ปัจจัยส่วนบุคคล	Pearson Correlation Coefficient	
	ความเชื่อทางศาสนา	การปฏิบัติทางศาสนา
ระดับการศึกษาที่จบฯ		
ไม่ได้ศึกษา	0.05	-0.22
ประถมศึกษา	0.03	-0.10
มัธยมศึกษา/ฯลฯ	-0.07	-0.12
ปริญญาตรี	-0.08	-0.07
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.04	-0.68
สถานะทางเศรษฐกิจ		
ขาดแคลน	0.22	-0.24
พอมีพอกิน	-0.08	-0.20*
เหลือใช้	-0.26	0.14
ระดับรายรับต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	0.03	-0.18
>10,000 – 20,000 บาท	-0.01	-0.09
>20,000 – 40,000 บาท	-0.17	-0.22
>40,000 บาท	-0.18	-0.13
ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	0.09	-0.08
>10,000 – 20,000 บาท	-0.29*	-0.08
>20,000 – 40,000 บาท	-0.23	-0.04
>40,000 บาท	-0.30	-0.42
รวม	-0.07	-0.17*

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ระดับการเล่นพนันกับระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรืออาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.17)

หากพิจารณาในแต่ละปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ระดับการเล่นพนันกับระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี และกลุ่มที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท หรืออาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก กลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี และกลุ่มที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท ที่มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.23 และ -0.29 ตามลำดับ)

ระดับการเล่นพนันกับระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี, เพศชาย, สถานภาพด้านชีวิตคู่แบบมีคู่ และสถานะทางเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หรืออาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก กลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี, เพศชาย, สถานภาพด้านชีวิตคู่แบบมีคู่ และสถานะทางเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน ที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.28, -0.27, -0.17 และ -0.20 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ ได้ทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนันกับคะแนนของคำถามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก จำนวนทั้งสิ้น 244 คน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของคำถามรายชื่อ
กับระดับการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก

คำถาม	Pearson Correlation Coefficient
<u>คำถามวัดระดับความเชื่อทางศาสนา</u>	
1.ข้าพเจ้าเชื่อว่าการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจะทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขอย่างแท้จริง	-0.04
2.พระสงฆ์บางรูปได้ช่วยให้ข้าพเจ้าใกล้ชิดและศรัทธาในศาสนามากยิ่งขึ้น	-0.09
3.ข้าพเจ้าเชื่อว่ามนุษย์เราเมื่อตายแล้วก็จบสิ้นเพียงแค่นั้น	-0.10
4.ข้าพเจ้าเชื่อว่าบุญกุศลเป็นสิ่งเดียวที่ข้าพเจ้าสามารถนำติดตัวไปได้ทุกภพทุกชาติ	-0.05
5.ข้าพเจ้าเชื่อว่านรกสวรรค์และภพภูมิต่างๆ เป็นเรื่องมมาย	0.03
6.พระพุทธเจ้ามีความสำคัญต่อชีวิตของข้าพเจ้า	-0.07
7.ข้าพเจ้าเป็นคนดีได้โดยไม่จำเป็นต้องสนใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า	0.03
8.การพัฒนาตนเองเพื่อเข้านิพพานเป็นสิ่งที่เกินความพยายามของมนุษย์	0.03
9.ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความเมตตาของพระพุทธเจ้าต่อมวลมนุษย์	-0.06
<u>คำถามวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนา</u>	
1.ข้าพเจ้าพร้อมที่จะหยุดเล่น ถ้าคำพูดนั้นจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์	-0.23*
2.ข้าพเจ้าเห็นว่าการสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน เป็นการกระทำที่ไร้สาระ	-0.05
3.คงต้องให้ร้ายรวกกว่านี้ก่อน ข้าพเจ้าจึงจะทำบุญให้ทานแก่ผู้อื่น	-0.08
4.ข้าพเจ้าดื่มสุรา และ/หรือเบียร์ ของมีนเมา โดยไม่สนใจว่าจะผิดศีลหรือไม่	-0.20*
5.ข้าพเจ้าไม่คิดว่าการทำสมาธิจะให้ประโยชน์อะไรแก่ข้าพเจ้าได้	-0.15*
6.การแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้าไม่น่าจะเป็นความผิดเพราะเจ้าของร้านได้กำไรจากสินค้าอื่นๆ มากอยู่แล้ว	-0.08
7.ข้าพเจ้าจะอาฆาตเคียดแค้นคนที่ตั้งใจทำให้ข้าพเจ้าเจ็บช้ำน้ำใจ	-0.07
8.การตกปลาเป็นเกมกีฬาที่น่าตื่นเต้น	-0.19*

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ระดับการเล่นพนันกับคะแนนของข้อคำถามของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะข้อคำถามวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนาข้อที่ 1, 4,

5 และ 8 หรืออาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักที่มีคะแนนข้อคำถามวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนาข้อที่ 1, 4, 5 และ 8 สูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันสูงขึ้น (ข้อคำถามด้านลบ) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ที่สูงกว่า (ไม่พิจารณาค่า -) จากมากไปน้อยคือ ข้อที่ 1, 4, 8 และ 5 ตามลำดับ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.23, -0.20, -0.19 และ -0.15 ตามลำดับ)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนัน ระดับการเล่นพนัน ระดับความเชื่อทางศาสนา และระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,600 คน และจากวัดจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คน หากแบ่งตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี เป็นเพศหญิง มีสถานภาพด้านชีวิตคู่แบบมีคู่ จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา มีสถานะทางเศรษฐกิจในระดับพอมีพอกิน มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท และมีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท ค่ากลางของค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่ากับ 13,000 บาท (ค่ามัธยฐาน)

2. พฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครในช่วง 1 ปี ก่อนวันที่เก็บข้อมูล มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

- สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันที่มีผู้ที่ไม่เคยเล่นต่ำสุด
- ผู้ที่ไม่เคยเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ร้อยละ 35.81 เล่นประจำ ร้อยละ 10.81
- ผู้ที่ไม่เคยเล่นหวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ ร้อยละ 49.94 เล่นประจำ ร้อยละ 9.25
- ผู้ที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ ร้อยละ 29.00 เล่นประจำ ร้อยละ 15.44
- ผู้ที่ไม่เคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย ร้อยละ 47.00 เล่นประจำ ร้อยละ 11.00

- ผู้ที่ไม่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) ร้อยละ 81.81 เล่นประจำ ร้อยละ 4.06
- ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 650 บาท (ค่ามัธยฐาน)
- ความถี่ในการเล่นพนันทุกกลุ่มประเภทขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และสถานะทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครในช่วง 1 ปี ก่อนวันที่เก็บข้อมูล มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

- ระดับการเล่นพนันมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 0.92 (ค่ามัธยฐาน)
- เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน ระดับการเล่นพนันมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 4.76 (ค่ามัธยฐาน)
- เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน และเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายระดับการเล่นพนันมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 6.25 (ค่ามัธยฐาน)
- เฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน และเคยเล่นการพนันอย่างหนัก ระดับการเล่นพนันมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 15.72 (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต)
- ระดับการเล่นพนัน (เชิงกลุ่ม) ทุกกลุ่มประเภทเว้นกลุ่มที่เคยเล่นพนันอย่างหนักขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่จบสูงสุด และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างระดับการเล่นพนัน (เชิงกลุ่ม) และปัจจัยส่วนบุคคลใดๆ

4. ระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับความเชื่อทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

- สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันประเภทเดียวที่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่เล่นเป็นครั้งคราวสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- หว่ยใต้ดินหรือหว่ยอื่นๆ เป็นการพนันประเภทเดียวที่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่เล่นเป็นครั้งคราวไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันใดๆ เท่านั้น ที่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่เคยเล่น ไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยเล่น ในขณะที่ กลุ่มประเภทการพนันที่ผิดกฎหมาย และกลุ่มประเภทการพนันอย่างหนัก กลับพบความแตกต่างดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี และผู้ที่ไม่ได้ศึกษา กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 20 ปี – 35 ปี และผู้ที่มีระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 20 ปี – 35 ปี, มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 50 ปี – 65 ปี, มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 65 ปี, เพศชาย, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 20,000 – 40,000 บาท และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง มากกว่า 65 ปี และการศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีอายุต่างกันจะมีระดับความเชื่อทางศาสนาต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี มีระดับความเชื่อทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีเพศ และผู้ที่มีสถานภาพด้านชีวิตคู่ต่างกัน มีระดับความเชื่อทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

- สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันประเภทเดียวที่ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นเป็นครั้งคราวและเล่นเป็นประจำสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันใดๆ เท่านั้น ที่ระดับการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เคยเล่นไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยเล่น ในขณะที่ กลุ่มประเภทการพนันที่ผิดกฎหมาย และกลุ่มประเภทการพนันอย่างหนัก กลับพบความแตกต่างดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 15 ปี – 20 ปี, อายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปี – 65 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจขาดแคลน และระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปี – 35 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจเหลือใช้ และระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 – 40,000 บาท กลุ่มที่ไม่เคยเล่นการพนันใดๆ มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่ากลุ่มที่เคยเล่นการพนันใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปี – 35 ปี, การศึกษาที่จบสูงสุดระดับปริญญาตรี, สถานะทางเศรษฐกิจเหลือใช้, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท, ระดับรายรับต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 20,000 – 40,000 บาท, ระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 65 ปี ทั้งกลุ่มที่ไม่เคยและเคยเล่นการพนันอย่างหนัก มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีอายุ, ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด, และระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่สูงกว่ากลุ่มอายุในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่สูงกว่ากลุ่มระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในช่วงอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มประเภทการพนันทุกกลุ่มประเภท ผู้ที่มีสถานภาพด้านชีวิตคู่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- ในกลุ่มผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก เพศชาย มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่า เพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเล่นพนัน กับระดับความเชื่อทางศาสนาและระดับการปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

- ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.17) ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างระดับความเชื่อทางศาสนากับระดับการเล่นพนันของผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก
- ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก กลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี และกลุ่มที่มีระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงมากกว่า 10,000 – 20,000 บาท ที่มีระดับความเชื่อทางศาสนาสูงขึ้น จะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.23 และ -0.29 ตามลำดับ)

- ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก กลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 35 ปี – 50 ปี, เพศชาย, สถานภาพด้านชีวิตคู่แบบมีคู่ และสถานะทางเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน ที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.28, -0.27, -0.17 และ -0.20 ตามลำดับ)
- ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก จะมีระดับการเล่นพนันสูงขึ้น เมื่อมีความคิดเห็นในระดับที่ไปในทางเห็นด้วยมากขึ้นต่อข้อคำถามวัดระดับการปฏิบัติทางศาสนา เรียงลำดับจากค่าความสัมพันธ์ที่สูงกว่า (ไม่พิจารณาค่า -) จากมากไปน้อย (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.23, -0.20, -0.19 และ -0.15 ตามลำดับ) ตามลำดับดังนี้
  1. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะพุดปิด ถ้าคำพุดนั้นจะช่วยทำให้ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์
  2. ข้าพเจ้าดื่มสุรา และ/หรือเบียร์ ของมีนเมา โดยไม่สนใจว่าจะผิดศีลหรือไม่
  3. การตกปลาเป็นเกมกีฬาที่น่าตื่นเต้น
  4. ข้าพเจ้าไม่คิดว่าการทำสมาธิจะให้ประโยชน์อะไรแก่ข้าพเจ้าได้

อภิปรายผล

พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครถึงร้อยละ 71.00 เคยเล่นการพนันชนิดใดชนิดหนึ่งในรอบ 1 ปี ใกล้เคียงกับผลสำรวจใน พ.ศ. 2554 ซึ่งพบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครที่เคยเล่นการพนันในรอบ 1 ปี มีถึงร้อยละ 68.90 (พินิจ ลาภชนานนท์ และคณะ, 2554: 28) ในขณะที่สูงกว่ามากเมื่อเปรียบเทียบกับ ผลสำรวจใน พ.ศ. 2558 ซึ่งพบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เคยเล่นการพนันในรอบ 1 ปี มีเพียงร้อยละ 55.8 (ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2558: 31) ในกรณีนี้ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่า วัดในกรุงเทพมหานครจะเป็นสถานที่ที่จะพบสัดส่วนของผู้ที่เล่นการพนันได้น้อยกว่าสถานที่อื่น

หลักธรรมดั้งเดิมในพุทธศาสนาให้ละเว้นการพนัน ดังนั้น หากพุทธศาสนิกชนมองว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ เป็นการพนันแล้ว ระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่ไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ควรสูงกว่าผู้ที่ซื้อ และหากพุทธศาสนิกชนมองว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ไม่เป็นการพนันแล้ว ระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่ไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ก็ไม่ควรจะต่ำกว่าผู้ที่ซื้อ แต่ผลการวิจัยได้แสดง

ให้เห็นว่า ระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่ไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ กลับต่ำกว่าผู้ที่ซื้อ ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า พุทธศาสนาในปัจจุบันมีการส่งเสริมไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมให้พุทธศาสนิกชนซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ ตัวอย่างที่มีความเป็นไปได้ เช่น ผู้มีความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาสูงอาจเห็นว่าการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลจากผู้พิการหรือจากผู้มีรายได้น้อยถือว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง หรืออาจเห็นว่าการทำบุญหรือปฏิบัติธรรมที่วัดทำให้ตนเองเป็นผู้มีโชคกลางจึงอยากเสี่ยงโชค โดยการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งมีจำหน่ายที่วัดพอดี เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบสลากกินแบ่งรัฐบาลกับหวยใต้ดินจะพบว่า การพนันทั้งสองประเภทนี้ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่เฉพาะสลากกินแบ่งรัฐบาลเท่านั้นที่เป็นการพนันที่ถูกกฎหมาย ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่ซื้อหวยใต้ดินนั้นแม้จะไม่ถึงขั้นสูงกว่าผู้ที่ไม่ซื้อในลักษณะเดียวกับสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อหวยใต้ดินก็ไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) ที่ระดับความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่เล่นนั้นต่ำกว่าผู้ที่ไม่เล่น อย่างไรก็ตาม ไรก็คิดระดับการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่ซื้อหวยใต้ดินก็ต่ำกว่าผู้ที่ไม่ซื้อซึ่งสอดคล้องกับการเล่น/ไม่เล่นการพนันอย่างหนัก ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า พุทธศาสนาในปัจจุบันที่เน้นเฉพาะด้านความเชื่อแต่ไม่เน้นด้านการปฏิบัตินั้น ไม่มีส่วนในการป้องกันไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมให้พุทธศาสนิกชนซื้อหวยใต้ดิน ตัวอย่างที่มีความเป็นไปได้ เช่น ผู้ที่มีเฉพาะความเชื่อทางศาสนาสูงแต่มีการปฏิบัติทางศาสนาไม่สูงนักอาจเห็นว่าการไปทำบุญที่วัดนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข (ขอตัวเลขจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากพระสงฆ์ จากการเสี่ยงทาย) หรือเพื่อขอให้การทำบุญนั้นส่งผลให้ถูกหวยโดยตรง เป็นต้น

ในภาพรวมแล้วการส่งเสริมด้านการปฏิบัติทางศาสนาจะช่วยลดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนมากกว่าการส่งเสริมด้านความเชื่อทางศาสนา ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนักที่มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างระดับความเชื่อทางศาสนากับระดับการเล่นพนันของผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเพศชาย ระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะมีระดับการเล่นพนันต่ำลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ -0.27 มีค่าสูงกว่าภาพรวมที่เท่ากับ -0.17) ประกอบกับเพศชายในกลุ่มที่เล่นพนันอย่างหนักนั้นก็ยังพบว่า มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกรณีนี้อาจอธิบายด้วยการยกตัวอย่างได้ว่า หากเข้าไปในบ่อน ผู้ชายที่อยู่ในบ่อนนั้นโดยรวมแล้วจะเป็นผู้ปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่าผู้หญิง ในขณะที่ผู้ชายที่ใช้เงินในการเล่นพนันน้อยก็มี

แนวโน้มที่จะเป็นผู้ปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่าผู้ชายที่ใช้จ่ายเงินในการเล่นพนันมาก ส่วนผู้หญิงนั้นไม่ว่าจะใช้จ่ายเงินในการเล่นพนันมากน้อยเท่าใดก็จะมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ปฏิบัติทางศาสนาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หากจะส่งเสริมผู้ที่เล่นการพนันอยู่แล้วให้ลดระดับการเล่นพนันลง การส่งเสริมด้วยการให้เกิดการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นนั้นควรให้ความสำคัญกับพุทธศาสนิกชนเพศชาย

พุทธศาสนิกชนในระดับช่วงอายุมากกว่า 65 ปี หรือกลุ่มสูงอายุนั้น โดยรวมแล้วเป็นผู้ที่มีทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาสูงกว่าพุทธศาสนิกชนที่อ่อนวัยกว่า แต่กลับเป็นกลุ่มที่ไม่มี ความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นและไม่เล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้สูงอายุอาจมองว่า การเข้าบ่อนหรือจับกลุ่มกันเล่นการพนันเป็นรูปแบบหนึ่งของการพักผ่อน, การใช้เวลาว่าง, การพบปะเพื่อนฝูง หรือการท่องเที่ยว โดยไม่ได้มองว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนามากนัก (หรือไม่ชัดเจน) แม้ว่าผู้สูงอายุจะมีความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาสูงก็ตาม

ในขณะที่ พุทธศาสนิกชนในระดับช่วงอายุ 15 – 20 ปี หรือกลุ่มเยาวชนนั้น โดยรวมแล้วเป็นผู้ที่มีทั้งความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาต่ำกว่าพุทธศาสนิกชนที่สูงวัยกว่า แต่กลับเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นและไม่เล่นการพนันทุกประเภท ดังนั้น หากจะป้องกันผู้เล่นหน้าใหม่ด้วยการให้เกิดความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้นนั้น ควรให้ความสำคัญกับพุทธศาสนิกชนที่ยังเป็นเยาวชน สอดคล้องกับข้อสรุปจากงานวิจัยของ สมประวิม มันประเสริฐ (2554: 41) ที่ว่า นโยบายที่ต้องการป้องกันผู้เล่นใหม่ อาจควรเริ่มการรณรงค์กับบุคคลตั้งแต่อายุน้อย

เมื่อพิจารณาหลักธรรมในพระไตรปิฎก การเล่นการพนันเป็นหนึ่งในอบายมุข 6 และการเล่นการพนันนั้นมีโทษ 6 ข้อ ข้อที่สำคัญข้อหนึ่งคือ ถ้อยคำของผู้เล่นการพนัน ไปพูดในที่ประชุมฟังไม่ขึ้น (ที.ปา.11/182/140) หลักธรรมข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ลักษณะของผู้เล่นการพนันนั้นมักจะเป็นผู้ที่พูดจาไม่น่าเชื่อถือ หรืออาจกล่าวได้ว่าลักษณะของผู้เล่นการพนันนั้นมักจะเป็นผู้ที่กระทำผิดศีลข้อ 4 (พูดปด) สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ ที่ผู้ที่เคยเล่นการพนันอย่างหนัก จะมีระดับการเล่นพนันสูงขึ้น เมื่อมีความคิดเห็นในระดับที่ไปในทางเห็นด้วยมากขึ้นต่อข้อความที่ว่า “ข้าพเจ้าพร้อมที่จะพูดปด ถ้าคำพูดนั้นจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์” (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ -0.28 สูงสุดเมื่อเทียบกับข้อความอื่น)

ในภาพรวม หากต้องการใช้พุทธศาสนาในการลดปัญหาจากการพนันนั้น ควรพิจารณาให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมพุทธศาสนิกชนให้มีระดับการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้น หลักปฏิบัติที่ควรเน้น ได้แก่ การปฏิบัติตามศีล 5 และการทำสมาธิ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อป้องกันผู้เล่นหน้าใหม่ซึ่งยังเป็นเยาวชนวัยเรียนและเป็นพุทธศาสนิกชน กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้เยาวชนดังกล่าวมีความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่สูงขึ้น เนื่องจาก พุทธศาสนิกชนในระดับช่วงอายุ 15 – 20 ปี หรือกลุ่มเยาวชนนั้น โดยรวมแล้วเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างอย่าง ชัดเจนระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาของผู้ที่เล่นและไม่เล่นการพนันทุกประเภท

ข้อเสนอต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เพื่อลดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควร กำหนดให้วัดต้องส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนเน้นการปฏิบัติตามศีล 5 และการทำสมาธิเป็นหลัก มากกว่าเน้น เฉพาะด้านความเชื่อหรือการบริจาคตานเท่านั้น

ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัย

- ผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉพาะผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยมีปัญหาด้านสายตา และไม่ได้พกแว่นตามา ที่วัด ทำให้อ่านแบบสอบถามไม่ได้ ต้องมีการอ่านแบบสอบถามให้ฟัง หรือบางคนต้องปฏิเสธ การตอบแบบสอบถาม
- แม้ว่าแบบสอบถามจะมีข้อคำถามไม่มากนัก แต่โดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาถึง ประมาณ 10 นาที ประกอบกับพื้นที่สำหรับทำบุญของวัดนั้นมักจะไม่มีเก้าอี้ให้พุทธศาสนิกชน นั่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จึงต้องนั่งกับพื้น ทำให้ไม่สะดวกต่อการกรอกแบบสอบถาม และบางส่วนเกิดอาการเบื่อหน่าย
- พุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่วัดที่ผู้วิจัยขอเก็บข้อมูลจะปฏิเสธ การตอบแบบสอบถาม เพราะมีความเร่งรีบในการมาทำบุญที่วัด ซึ่งแตกต่างจากที่ผู้วิจัย คาดการณ์ไว้ก่อนการเก็บข้อมูลว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากจะมีการนำผลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทำวิจัยต่อไป ประเด็นคำถามวิจัยที่ขอเสนอไว้ ณ ที่นี้ได้แก่

- พุทธศาสนาในปัจจุบันส่งเสริมให้เกิดการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดินหรือไม่อย่างไร
- ผู้หญิงและผู้ชายที่เล่นการพนันอย่างหนัก (Hard Gambling) มีการปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างกันอย่างไร
- การปฏิบัติตามศีล 5 และการทำสมาธิจะช่วยลดระดับการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนเพศชายได้อย่างไร
- ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าการพนันเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาหรือไม่อย่างไร
- การส่งเสริมให้เยาวชนมีระดับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาสูงขึ้นจะช่วยให้เยาวชนไม่เล่นการพนันได้อย่างไร
- ผู้ที่เล่นการพนันมีลักษณะของการกระทำผิดศีลข้อ 4 หรือการพูดปดอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาพร ไทรชมภู. (2546). “การศึกษาพฤติกรรมของนักร้องพ่น: กรณีศึกษานักร้องพ่นในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์การศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คมเพชร พารีสอน. (2550). “ความศรัทธาในพุทธศาสนากับสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุจากชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลลพบุรี.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ อุตพัฒน์. (2525). **หลักพุทธศาสนา**. ภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ญาณภัทร ยอดแก้ว และแพรวภัทร ยอดแก้ว. (2553). “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าแท้และคุณค่าเทียมของการบูชาพระพุทธรูปในสังคมไทย.” ใน **Proceeding รวมบทความวิจัย, 1257-1271**. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 7, 7-8 ธันวาคม 2553. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉวีรัตน์ ถาวร. (2550). “ความศรัทธาในพุทธศาสนากับการยอมรับความสูงอายของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตบางเขน.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2540). **ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). “รายงาน การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ.” ทุนอุดหนุนจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน).
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ดิเรก สุขสุนัย และรุ่งนภา ตั้งจิตเจริญกุล. (2548). **รายงานการวิจัยสังเคราะห์ลัทธิจะอริยฐาน: ปณิธานทำความดีร่วมกัน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).

บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์. (2556). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ. โครงการพัฒนาเครือข่ายอาจารย์สื่อสารมวลชนเพื่อขับเคลื่อนสังคมลดปัญหาการพนัน.

ประจักษ์ กุณพานิช. (2550). “คำสอนในพุทธศาสนาที่มีต่อการพนัน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. พิมพ์ครั้งที่ 11. (2534). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2532). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ: มหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2541). ธรรมบุญชีวิต: พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). วินัยชาวพุทธและชีวิตที่สมบูรณ์. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

พระมหาใจ สวณโฬ. (2547). “ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้านวัด โรงเรียนและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของสามเณรผู้เรียนบาลี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พระมหาชวลิต เพ็ชรภักดี. (2549). “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งที่จะดำรงสมณเพศอย่างยาวนานของพระนิสิตจากมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พระมหาประชาวัลย์ หนูทอง. (2552). “ศึกษาพฤติกรรมการเข้าวัดของพุทธศาสนิกชน ศึกษากรณีวัดราษฎร์บูรณะ แขวงบางประกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร.” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2528). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2529). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพฯ: มหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พินิจ รุ่งแจ้ง. (2538). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นการพนัน: ศึกษากรณีในเขตเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พินิจ ลาภานานนท์ และคณะ. (2554). **การศึกษาศาสนาการณ พุทธกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนฤดี กิรติพรานนท์, กมลทิพย์ อาร์รอส และ วิษณุ วงศ์สินศิริกุล. (2556). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาศาสนาการณ พุทธกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย ประจำปี 2556 กรณีศึกษาศาสนาอันอุมศึกษา. ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน.**

มาริกา กิจฉลอง. (2550). “การเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเล่นการพนันห่วยของคนในเขต กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจิตรา เปรมปรี. (2550). “ความศรัทธาในพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. (2558). **รายงาน การศึกษาศาสนาการณ พุทธกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย ประจำปี 2558. ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน.**

สมประวิณ มันประเสริฐ. (2554). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาศาสนาการณ พุทธกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย: การศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส).**

สมฤดี ชัมภิตติคุณ. (2550). “ปัจจัยทางชีวสังคม ที่สนคติดต่อการเกษียณอายุ และความศรัทธาในศาสนากับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ. (2546). **เศรษฐกิจการพนัน: ทางเลือกเชิงนโยบาย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). **บัญชีรายชื่อวัดทั่วประเทศ (28 มีนาคม 2557)**. เข้าถึงเมื่อ 31 มีนาคม 2557. เข้าถึงได้จาก http://www.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=917:2009-08-01-17-09-57&catid=77:2009-07-14-14-27-10&Itemid=388

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ และคณะ. (2535). “รายงานการวิจัย การสำรวจการเตรียมตัวของบุคลากรก่อนเกษียณอายุ.” คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.

แสง จันทร์งาม. (2545). **ศาสนศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อรรณพ สุขสวัสดิ์. (2554). “ผลของความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่อภาวะสุขภาพในพนักงานสำนักงานที่มีอาการปวดหลังส่วนล่างเรื้อรัง.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขากายภาพบำบัด บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แอนนา จุมพลเสถียรและคณะ. (2554). “รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ตามโครงการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร.” เสนอสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.

Wakeman, E.P.(1986). “A test and expansion of the Fishbein Model of attitudes andbehavioral in Thailand.”Dissertation Research, Catholic University.

Yamane, Taro.(1973). **Statistics an Introductory Analysis**. 3rd ed. Singapore: Time Printers Sdn Bhd.

ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการวิจัยเรื่อง
ความเชื่อทางศาสนา การปฏิบัติทางศาสนา และการเล่นพนัน
ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัย ประจำปี 2557 จากศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางศาสนา การปฏิบัติทางศาสนา และการเล่นพนันของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่ไปวัดในกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลการเล่นพนัน
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลระดับความเชื่อทางศาสนา
  - ตอนที่ 4 ข้อมูลระดับการปฏิบัติทางศาสนา
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงหรือตามความเห็นของท่านลงในช่องว่างที่กำหนดให้
4. ข้อมูลที่ได้รับจากท่านมีความสำคัญยิ่ง อันจะทำให้ผลของการวิจัยนี้มีคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป
5. ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้รับจากท่านเฉพาะการวิจัยเรื่องนี้เท่านั้น และจะเก็บข้อมูลที่ได้รับจากท่านเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะกระทำในภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายอิสรา อูปถัมภ์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงหรือตามความเห็นของท่าน

1. ท่านนับถือศาสนาพุทธ
  - ใช่
  - ไม่ใช่ ----- หากท่านตอบไม่ใช่ ---- สิ้นสุดการสอบถาม
2. อายุ
  - ไม่ถึง 15 ปี -----หากท่านตอบไม่ถึง 15 ปี ---- สิ้นสุดการสอบถาม
  - ตั้งแต่ 15 ปี – 20 ปี
  - มากกว่า 20 ปี – 35 ปี
  - มากกว่า 35 ปี – 50 ปี
  - มากกว่า 50 ปี– 65 ปี
  - มากกว่า 65 ปี
3. เพศ
  - ชาย
  - หญิง
4. สถานภาพด้านชีวิตคู่ (การอาศัยอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในลักษณะการครองคู่)
  - ไม่มีคู่ (ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน)
  - มีคู่ (อาศัยอยู่ร่วมกัน)
5. ระดับการศึกษา **ที่จบ** สูงสุด
  - ไม่ได้ศึกษา
  - ประถมศึกษา
  - มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส./ปกศ./อนุปริญญา
  - ปริญญาตรี
  - สูงกว่าปริญญาตรี
6. สถานะทางเศรษฐกิจ (ความมั่งคั่งของท่านต่อการเปรียบเทียบระดับรายรับและรายจ่าย)
  - ขาดแคลน (รายจ่ายสูงกว่ารายรับมาก)
  - พอมีพอกิน (รายรับใกล้เคียงกับรายจ่าย)
  - เหลือใช้ (รายรับสูงกว่ารายจ่ายมาก)

7. ระดับรายรับต่อเดือน

- ไม่เกิน 10,000 บาท
- มากกว่า 10,000 บาท – 20,000 บาท
- มากกว่า 20,000 บาท – 40,000 บาท
- มากกว่า 40,000 บาท – 80,000 บาท
- มากกว่า 80,000 บาท – 160,000 บาท
- มากกว่า 160,000 บาท – 320,000 บาท
- มากกว่า 320,000 บาท

8. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ให้ท่านนึกถึง ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ว่า

ท่านมีจำนวนเงิน ทั้งหมด ที่ใช้จ่ายไป เฉลี่ยเดือนละ _____ บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลการเล่นพนัน

1. ประเภทของการพนันที่ท่านเล่น และความถี่ในการเล่น

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงตามสภาพความเป็นจริง

ให้ท่านนึกถึง ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ว่า

ท่านเคยเล่นการพนันดังต่อไปนี้ด้วยความถี่เท่าใด

ประเภทของการพนัน	ความถี่ในการเล่น (ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา)		
	ไม่เคย	เป็นครั้งคราว	ประจำ
สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากการกุศลอื่นๆ			
หวยใต้ดินหรือหวยอื่นๆ			
พนันในบ่อนหรือสถานที่ที่เล่นพนันได้ตามกฎหมาย			
พนันในบ่อนหรือสถานที่ต่างๆ หรือจับกลุ่มเล่นพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต			
บ่อนออนไลน์			
แทงบอลกับโต๊ะบอล (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)			
อื่นๆ (ระบุ).....			
อื่นๆ (ระบุ).....			
อื่นๆ (ระบุ).....			

2. ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันต่อเดือน

ให้ท่านนึกถึง ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ว่า

ท่านเสียเงินไปกับการพนันทุกประเภทตามตารางด้านบน เฉลี่ยเดือนละ _____ บาท

ตอนที่ 3 ข้อมูลระดับความเชื่อทางศาสนา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงตามระดับความคิดเห็นของท่าน

	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
1.	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจะทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขอย่างแท้จริง					
2.	พระสงฆ์บางรูปได้ช่วยให้ข้าพเจ้าใกล้ชิดและศรัทธาในศาสนามากยิ่งขึ้น					
3.	ข้าพเจ้าเชื่อว่ามนุษย์เราเมื่อตายแล้วก็จบสิ้นเพียงแค่นั้น					
4.	ความเชื่อที่ว่า “ชีวิตเป็นทุกข์” เป็นการมองโลกในแง่ร้าย					
5.	ข้าพเจ้าเชื่อว่าบุญกุศลเป็นสิ่งเดียวที่ข้าพเจ้าสามารถนำติดตัวไปได้ทุกภพทุกชาติ					
6.	ข้าพเจ้าเชื่อว่านรกสวรรค์และภพภูมิต่างๆ เป็นเรื่องมมาย					
7.	พระพุทธเจ้ามีความสำคัญต่อชีวิตของข้าพเจ้า					
8.	ข้าพเจ้าเป็นคนดีได้โดยไม่จำเป็นต้องสนใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า					
9.	การพัฒนาตนเองเพื่อเข้านิพพานเป็นสิ่งที่เกินความพยายามของมนุษย์					
10.	ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความเมตตาของพระพุทธเจ้าต่อมวลมนุษย์					

ตอนที่ 4 ข้อมูลระดับการปฏิบัติทางศาสนา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงตามระดับความคิดเห็นของท่าน

	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
1.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะพูดปิด ถ้าคำพูดนั้นจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์					
2.	ข้าพเจ้าเห็นว่าการสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน เป็นการกระทำที่ไร้สาระ					
3.	คงต้องให้รำรวยกว่านี้ก่อน ข้าพเจ้าจึงจะทำบุญให้ท่านแก่ผู้อื่น					
4.	ข้าพเจ้าคุ้มสุรา และ/หรือเบียร์ ของมีนเมาโดยไม่สนใจว่าจะผิดศีลหรือไม่					
5.	ข้าพเจ้าไม่คิดว่าการทำสมาธิจะให้ประโยชน์อะไรแก่ข้าพเจ้าได้					
6.	การแอบหยิบของราคาเพียงเล็กน้อยจากร้านค้าไม่น่าจะเป็นความผิดเพราะเจ้าของร้านได้กำไรจากสินค้าอื่นๆ มากอยู่แล้ว					
7.	ข้าพเจ้าชอบแนะนำให้คนอื่นอ่านหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา					
8.	ข้าพเจ้าจะอาฆาตเคียดแค้นคนที่ตั้งใจทำให้ข้าพเจ้าเจ็บช้ำน้ำใจ					
9.	การตกปลาเป็นเกมกีฬาที่น่าตื่นเต้น					
10.	ข้าพเจ้าจะคำนึงถึงเรื่องบาปบุญก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสมอ					

สิ้นสุดการสอบถาม ----- ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภัคดีคำ
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สิงห์คำ นันตะภูมิ
อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญาและศาสนา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์พอพล สุกใส
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร